

Zbornik sudske prakse

PRESUDA OPĆEG SUDA (šesto vijeće)

13. rujna 2018.*

„Zajednička vanjska i sigurnosna politika – Mjere ograničavanja poduzete s obzirom na djelovanja Rusije kojima se destabilizira stanje u Ukrajini – Uvrštenje i zadržavanje tužiteljeva imena na popisu subjekata na koje se primjenjuju mjere ograničavanja – Obveza obrazlaganja – Pravna osnova – Sporazum o partnerstvu i suradnji između Europske unije i Rusije – Pravo vlasništva – Pravo obavljanja gospodarske djelatnosti – Proporcionalnost”

U predmetima T-735/14 i T-799/14,

Gazprom Neft PAO, prije Gazprom Neft OAO, sa sjedištem u Sankt Peterburgu (Rusija), koji zastupaju L. Van den Hende i J. Charles, odvjetnici, i S. Cogman, *solicitor*,

tužitelj,

protiv

Vijeća Europske unije, koje zastupaju M. Bishop i S. Boelaert, u svojstvu agenata,

tuženika,

koje podupiru

Ujedinjena Kraljevina Velike Britanije i Sjeverne Irske, koju su zastupale C. Brodie i S. Simmons, potom C. Brodie i V. Kaye, zatim C. Brodie, C. Crane i S. Brandon i konačno C. Brodie, R. Fadoju i M. Brandon, u svojstvu agenata, uz asistenciju G. Facenne, *QC*, i C. Bannera, *barristera*,

i

Europska komisija, koju zastupaju L. Havas, T. Scharf i D. Gauci, u svojstvu agenata,

intervenijenti,

povodom zahtjeva na temelju članka 263. UFEU-a za poništenje, kao prvo, članka 1. stavka 2. točaka (b) do (d), članka 1. stavaka 3. i 4., članka 4., članka 4.a, članka 7. stavka 1. točke (a) i Priloga III. Odluci Vijeća 2014/512/ZVSP od 31. srpnja 2014. o mjerama ograničavanja s obzirom na djelovanja Rusije kojima se destabilizira stanje u Ukrajini (SL 2014., L 229, str. 13.), kako je izmijenjena Odlukom Vijeća 2014/659/ZVSP od 8. rujna 2014. (SL 2014., L 271, str. 54.) i Odlukom Vijeća 2014/872/ZVSP od 4. prosinca 2014. (SL 2014., L 349, str. 58.), i, kao drugo, članka 3., članka 3.a, članka 4. stavaka 3. i 4., članka 5. stavka 2. točaka (b) do (d), članka 5. stavaka 3. i 4., članka 11. stavka 1. točke (a) i Priloga VI. Uredbi Vijeća (EU) br. 833/2014 od 31. srpnja 2014. o mjerama ograničavanja s obzirom na djelovanja Rusije kojima se destabilizira stanje u Ukrajini (SL

* Jezik postupka: engleski

2014., L 229, str. 1.), kako je izmijenjena Uredbom Vijeća (EU) br. 960/2014 od 8. rujna 2014. (SL 2014., L 271, str. 3.) i Uredbom Vijeća (EU) br. 1290/2014 od 4. prosinca 2014. (SL 2014., L 349, str. 20.),

OPĆI SUD (šesto vijeće),

u sastavu: G. Berardis (izvjestitelj), predsjednik, D. Spielmann i Z. Csehi, suci,

tajnik: L. Grzegorzcyk, administrator,

uzimajući u obzir pisani postupak i nakon rasprave održane 14. prosinca 2017.,

donosi sljedeću

Presudu

Činjenice iz kojih proizlazi spor

- 1 Tužitelj, Gazprom Neft PAO, trgovačko je društvo osnovano prema ruskom pravu koje je specijalizirano u istraživanju i proizvodnji nafte i plina, prodaji i distribuciji sirove nafte i proizvodnji i prodaji naftnih proizvoda. Njegov je većinski dioničar Gazprom Joint Stock Company, koji izravno i neizravno drži 95,7 % njegovih dionica. Ruska vlada izravno i neizravno drži 50,23 % dionica Gazprom Joint Stock Companyja.
- 2 Vijeće Europske unije 20. veljače 2014. najstrože je osudilo primjenu nasilja u Ukrajini. Pozvalo je na trenutačni prekid nasilja i potpuno poštovanje ljudskih prava i temeljnih sloboda u Ukrajini. Vijeće je također razmatralo uvođenje mjera ograničavanja protiv osoba odgovornih za kršenje ljudskih prava, nasilje i prekomjernu upotrebu sile.
- 3 Tijekom izvanrednog sastanka koji je održan 3. ožujka 2014. Vijeće je osudilo akte agresije ruskih oružanih snaga, koji su predstavljali očitu povredu suvereniteta i teritorijalnog integriteta Ukrajine, kao i odobrenje koje je Sovjet Federaciji Federaljnoga Sobra nija Rosiskoj Federaciji (Vijeće Federacije Savezne skupštine Ruske Federacije) dao 1. ožujka 2014. da se koriste oružane snage na teritoriju Ukrajine. Europska unija pozvala je Rusku Federaciju da trenutačno vrati svoje oružane snage na područja na kojima su trajno smještene, sukladno svojim međunarodnim obvezama.
- 4 Vijeće je 5. ožujka 2014. donijelo mjere ograničavanja usmjerene na zamrzavanje i povrat pronevjenih sredstava koja pripadaju ukrajinskoj državi.
- 5 Čelnici država ili vlada Unije 6. ožujka 2014. potvrdili su zaključke Vijeća donesene 3. ožujka 2014. Strogo su osudili nasilje Ruske Federacije, koje nije bilo izazvano, nad suverenitetom i teritorijalnim integritetom Ukrajine te su pozvali Rusku Federaciju da trenutačno vrati svoje oružane snage na područja na kojima su trajno smještene, sukladno primjenjivim sporazumima. Čelnici država ili vlada Unije izjavili su da bi svaka druga mjera Ruske Federacije koja bi mogla destabilizirati situaciju u Ukrajini dovela do daljnjih posljedica znatnog opsega za odnose između Unije i njezinih država članica, s jedne strane, i Ruske Federacije, s druge strane, i to u velikom broju gospodarskih područja. Od Ruske Federacije zatražili su da dopusti trenutačni pristup međunarodnim promatračima, naglašavajući da se rješenje krize u Ukrajini treba temeljiti na teritorijalnom integritetu, suverenitetu i neovisnosti zemlje kao i strogom poštovanju međunarodnih normi.

- 6 Parlament Autonomne Republike Krima i lokalna vlada Grada Sevastopolja, oboje dijelovi Ukrajine, 16. ožujka 2014. održali su referendum o statusu Krima. U okviru tog referenduma stanovništvo Krima bilo je pozvano izjasniti se želi li biti pripojeno Ruskoj Federaciji kao federalni subjekt ili žele da se ponovno uspostavi Ustav iz 1992. i status Krima u sklopu Ukrajine. Rezultat objavljen u Autonomnoj Republici Krimu iznosio je 96,77 % glasova u korist pripajanja regije Ruskoj Federaciji, uz sudjelovanje od 83,1 %.
- 7 Vijeće je 17. ožujka 2014. donijelo još zaključaka u pogledu Ukrajine. Vijeće je strogo osudilo održavanje referenduma 16. ožujka 2014. na Krimu o pripajanju Ruskoj Federaciji, provedenog uz očitu povredu ukrajinskog Ustava. Vijeće je odmah zatražilo od Ruske Federacije da poduzme korake kako bi smirila krizu, da trenutačno smanji svoje snage na broj prije krize te da ih povuče u vojarne, u skladu s međunarodnim obvezama, da započne izravne pregovore s vladom Ukrajine i da iskoristi sve relevantne međunarodne mehanizme za pronalaženje mirnog i na pregovorima utemeljenog rješenja, uz puno poštovanje svojih bilateralnih i multilateralnih obveza za poštovanje suvereniteta i teritorijalne cjelovitosti Ukrajine. U tom smislu Vijeće je izrazilo žaljenje što Vijeće sigurnosti Ujedinjenih naroda nije bilo u mogućnosti donijeti rezoluciju zbog veta koji je uložila Ruska Federacija. Osim toga, pozvalo je Rusku Federaciju da ne poduzima ništa kako bi pripojila Krim povredom međunarodnog prava.
- 8 Isti je dan Vijeće na temelju članka 29. UEU-a donijelo Odluku 2014/145/ZVSP o mjerama ograničavanja s obzirom na djelovanja kojima se podrivaju ili ugrožavaju teritorijaln[a] cjelovitost, suverenitet i neovisnost Ukrajine (SL 2014., L 78, str. 16.) te, na temelju članka 215. UFEU-a, Uredbu (EU) br. 269/2014 o mjerama ograničavanja u odnosu na djelovanja koja podrivaju ili ugrožavaju teritorijalnu cjelovitost, suverenost i neovisnost Ukrajine (SL 2014., L 78, str. 6.), kojima je nametnula ograničenja putovanja i zamrzavanje financijskih sredstava osoba odgovornih za djelovanja koja podrivaju ili ugrožavaju teritorijalnu cjelovitost, suverenost i neovisnost Ukrajine te osoba i subjekata povezanih s njima.
- 9 17. ožujka 2014. Ruska Federacija službeno je priznala rezultate referenduma održanog na Krimu 16. ožujka 2014. Nakon tog referenduma, Vrhovno vijeće Krima i Gradsko vijeće Sevastopolja proglasili su nezavisnost Krima od Ukrajine te su zahtijevali pripojenje Ruskoj Federaciji. Isti dan ruski predsjednik potpisao je dekret kojim priznaje Republiku Krim kao suverenu i nezavisnu državu.
- 10 21. ožujka 2014. Europsko vijeće podsjetilo je na izjavu čelnika država ili vlada Unije od 6. ožujka 2014. te je od Europske komisije i država članica zatražilo da razmisle o eventualnim drugim ciljanim mjerama.
- 11 Vijeće je 23. lipnja 2014. odlučilo da treba zabraniti uvoz u Uniju robe podrijetlom s Krima ili iz Sevastopolja, osim one za koju je ukrajinska vlada izdala potvrdu o podrijetlu.
- 12 Nakon nesreće 17. srpnja 2014. koja je dovela do uništenja zrakoplova Malaysia Airlinesa na letu MH17 u Donjecku (Ukrajina), Vijeće je od Komisije i Europske službe za vanjsko djelovanje (ESVD) zatražilo da privede kraju pripreme poslove za eventualne ciljane mjere i da najkasnije 24. srpnja predstavi prijedloge mjera, uključujući kad je riječ o pristupu tržištima kapitala, obrani, robi s dvojnog namjenom i osjetljivim tehnologijama, osobito u energetsom sektoru.
- 13 Vijeće je 31. srpnja 2014., na temelju članka 29. UEU-a, donijelo Odluku 2014/512/ZVSP o mjerama ograničavanja s obzirom na djelovanja Rusije kojima se destabilizira stanje u Ukrajini (SL 2014., L 229, str. 13.). Istog je dana Vijeće, na temelju članka 215. UFEU-a, donijelo Uredbu (EU) br. 833/2014 o mjerama ograničavanja s obzirom na djelovanja Rusije kojima se destabilizira stanje u Ukrajini (SL 2014., L 229, str. 1.).

- 14 Prilog II. Uredbi br. 833/2014 sadržava popis tehnologija iz članka 3. te uredbe, razvrstanih pod oznakom kombinirane nomenklature, odnosno poglavito: cijevi koji se upotrebljavaju za naftovode i plinovode, izmjenjivi alati za vrtnje stijena ili pneumatske bušilice, motorne crpke za potiskivanje za tekućine, elevatori tekućina, strojevi za bušenje ili dubinsko bušenje zemlje ili dijelovi tih strojeva, platforme za bušenje ili proizvodnju, pokretni tornjevi za bušenje, morska laka plovila, vatrogasna plovila itd.
- 15 Vijeće je potom 8. rujna 2014. donijelo Odluku 2014/659/ZVSP o izmjeni Odluke 2014/512 (SL 2014., L 271, str. 54.) i Uredbu (EU) br. 960/2014 o izmjeni Uredbe br. 833/2014 (SL 2014., L 271, str. 3.). Tim se aktima dodatnim ograničenjima podvrgavaju povezane usluge potrebne za traženje i proizvodnju nafte iz dubokih voda, traženje i proizvodnju nafte u arktičkom području ili projekte dobivanja nafte iz škrljevca u Rusiji. Isti akti nameću dodatna ograničenja u vezi s pristupom tržištima kapitala Unije i šire svoje područje primjene na tri najveća ruska društva pod državnim nadzorom ili u većinskom državnom vlasništvu koja obavljaju djelatnost u području sirove nafte i naftnih proizvoda, uključujući tužitelja.
- 16 Konačno, Odluka 2014/512, kako je izmijenjena Odlukom 2014/659, izmijenjena je Odlukom Vijeća 2014/872/ZVSP od 4. prosinca 2014. (SL 2014., L 349, str. 58.; u daljnjem tekstu: pobijana odluka). Uredba br. 833/2014, kako je izmijenjena Uredbom br. 960/2014, bila je izmijenjena Uredbom Vijeća (EU) br. 1290/2014 (SL 2014., L 349, str. 20.; u daljnjem tekstu: pobijana uredba).
- 17 Članak 1. stavak 2. točke (b) do (d) i članak 1. stavci 3. i 4. pobijane odluke, kako su umetnuti ili izmijenjeni člankom 1. stavkom 1. Odluke 2014/659, a zatim člankom 1. stavkom 1. točkama (a) i (b) Odluke 2014/872, predviđaju:

„2. Izravna ili neizravna kupnja ili prodaja, izravno ili neizravno pružanje investicijskih usluga za ili pomoći pri izdavanju ili bilo kakvo drugo postupanje s obveznicama, vlasničkim papirima ili sličnim financijskim instrumentima s rokom dospijeca duljim od 30 dana, a koji su izdani nakon 12. rujna 2014. od strane:

[...]

- (b) subjekata s poslovnim nastanom u Rusiji koji su pod javnom kontrolom ili kod kojih je udio javnog vlasništva viši [od] 50 % i koji imaju procijenjenu ukupnu imovinu od više od 1 bilijun ruskih rubalja, a najmanje 50 % njihovih procijenjenih prihoda potječe od prodaje ili prijevoza sirove nafte ili naftnih derivata od 12. rujna 2014., kako je navedeno u Prilogu III.;
- (c) bilo koje pravne osobe, subjekta ili tijela s poslovnim nastanom izvan Unije u kojima više od 50 % vlasništva ima subjekt iz točaka (a) i (b); ili
- (d) bilo koje pravne osobe, subjekta ili tijela koji djeluju za račun subjekta iz kategorije iz točke (c) ili subjekta navedenog u prilogima II. ili III., ili prema njegovim uputama;

zabranjuje se.

3. Zabranjuje se izravno ili neizravno davanje, ili sudjelovanje u bilo kakvom aranžmanu za davanje, novih zajmova ili kredita s rokom dospijeca duljim od 30 dana bilo kojoj pravnoj osobi, subjektu ili tijelu iz stavka 1. ili 2. nakon 12. rujna 2014., osim za zajmove ili kredit s posebnim i dokumentiranim ciljem osiguravanja financiranja uvoza ili izvoza robe i nefinancijskih usluga koje nisu obuhvaćene zabranom, između Unije i Rusije, ili za zajmove s posebnim i dokumentiranim ciljem osiguravanja sredstava za hitne slučajeve radi ispunjavanja kriterija solventnosti i likvidnosti za pravne osobe s poslovnim nastanom u Uniji u čijim vlasničkim pravima subjekt iz Priloga I. ima više od 50 % udjela.

4. Zabrana iz stavka 3. ne primjenjuje se na povlačenje u ratama ili isplate provedene na temelju ugovora sklopljenog prije 12. rujna 2014. ako:

- (a) su svi uvjeti takvog povlačenja ili takvih isplata:
 - i. dogovoreni prije 12. rujna 2014.; i
 - ii. nisu izmijenjeni na taj dan ili nakon njega; i
- (b) je prije 12. rujna 2014. ugovorom bio utvrđen dan dospelosti za potpunu otplata svih sredstava stavljenih na raspolaganje i za otkazivanje svih preuzetih obveza, prava i obveza na temelju ugovora.

Uvjeti povlačenja u ratama i isplata iz ovog stavka uključuju odredbe o roku otplate za svako povlačenje u ratama ili isplatu, primjenjivu kamatnu stopu ili metodu izračuna kamatne stope i najviši mogući iznos.”

18 Prilog Odluci 2014/659 dodaje Prilog III. Odluci 2014/512, koji uvrštava tužiteljevo ime na popis pravnih osoba, subjekata ili tijela iz članka 1. stavka 2. točke (b) te odluke.

19 Članak 5. stavak 2. točke (b) do (d) i članak 5. stavci 3. i 4. pobijane uredbe, kako su umetnuti ili izmijenjeni člankom 1. stavkom 5. Uredbe br. 960/2014, a zatim člankom 1. stavcima 6. i 7. Uredbe br. 1290/2014, predviđaju sljedeće:

„2. Zabranjuje se izravna ili neizravna kupnja, prodaja, pružanje investicijskih usluga za ili pomoći pri izdavanju ili drugo poslovanje s prenosivim vrijednosnim papirima i instrumentima tržišta novca s rokom dospijeca duljim od 30 dana, izdanima nakon 12. rujna 2014. od strane:

[...]

- (b) pravne osobe, subjekta ili tijela s poslovnim nastanom u Rusiji koji su pod javnom kontrolom ili kod kojih je udio javnog vlasništva viši od 50 % [i koji imaju procijenjenu ukupnu imovinu od više od 1 bilijun ruskih rubalja], i čiji procijenjeni prihodi u opsegu od najmanje 50 % potječu od prodaje ili prijevoza sirove nafte ili naftnih derivata, kako je navedeno u Prilogu VI.;
- (c) pravne osobe, subjekta ili tijela s poslovnim nastanom izvan Unije u čijim vlasničkim pravima subjekt naveden u točki (a) ili (b) ovog stavka ima, izravno ili neizravno, više od 50 % udjela; ili
- (d) pravne osobe, subjekta ili tijela koji djeluju za račun subjekta navedenog u točki (a), (b) ili (c) ovog stavka ili prema njegovim uputama.

3. Zabranjuje se izravno ili neizravno davanje, ili sudjelovanje u bilo kakvom aranžmanu za davanje, novih zajmova ili kredita s rokom dospijeca duljim od 30 dana bilo kojoj pravnoj osobi, subjektu ili tijelu iz stavka 1. ili 2. nakon 12. rujna 2014.

Zabrana se ne primjenjuje na:

- (a) zajmove ili kredite s posebnim i dokumentiranim ciljem osiguravanja financiranja uvoza ili izvoza robe i nefinancijskih usluga, koji nisu obuhvaćeni zabranom, između Unije i bilo koje treće države, uključujući troškove za robu i usluge iz neke druge treće države potrebne za izvršenje ugovora o izvozu ili uvozu; ili
- (b) zajmove s posebnim i dokumentiranim ciljem osiguravanja sredstava za hitne slučajeve radi ispunjavanja kriterija solventnosti i likvidnosti za pravne osobe s poslovnim nastanom u Uniji u čijim vlasničkim pravima bilo koji subjekt iz Priloga III. ima više od 50 % udjela.

4. Zabrana iz stavka 3. ne primjenjuje se na povlačenje u ratama ili isplate provedene na temelju ugovora sklopljenog prije 12. rujna 2014., pod uvjetom da su ispunjeni sljedeći uvjeti:

- (a) svi uvjeti takvog povlačenja ili takvih isplata:
 - i. dogovoreni su prije 12. rujna 2014.; i
 - ii. nisu izmijenjeni na taj dan ili nakon njega; i
- (b) prije 12. rujna 2014. je ugovorom bio utvrđen dan dospelosti za potpunu otplatu svih sredstava stavljenih na raspolaganje i za otkazivanje svih preuzetih obveza, prava i obveza na temelju ugovora.

Uvjeti povlačenja u ratama i isplata iz točke (a) uključuju odredbe o roku otplate za svako povlačenje u ratama ili isplatu, primjenjivu kamatnu stopu ili metodu izračuna kamatne stope i najviši mogući iznos.”

20 Članak 1. stavak 9. Uredbe br. 960/2014 predviđa da se Prilog III. navedenoj uredbi, koji uvrštava tužiteljevo ime na popis pravnih osoba, subjekata ili tijela iz članka 5. stavka 2. točke (b) Uredbe br. 833/2014, dodaje kao Prilog VI. potonjoj uredbi.

21 Članak 4. pobijane odluke, kako je izmijenjena Odlukom 2014/872, predviđa:

„1. Izravna ili neizravna prodaja, opskrba, prijenos ili izvoz određene opreme pogodne za sljedeće kategorije projekata istraživanja i projekata proizvodnje u Rusiji, uključujući njezin isključivi gospodarski pojas i njezin epikontinentalni pojas, od strane državljana država članica ili s područja država članica ili korištenjem plovila ili zrakoplova pod jurisdikcijom država članica podliježe prethodnom odobrenju nadležnog tijela države članice koja obavlja izvoz:

- (a) istraživanje i proizvodnju nafte u vodama na dubini od više od 150 metara;
- (b) istraživanje i proizvodnju nafte na pučini, sjeverno od Arktičkog kruga;
- (c) projekte koji imaju potencijal proizvesti naftu iz resursa koji se nalaze u formacijama škriljevaca putem hidrauličkog lomljenja; ne primjenjuje se na istraživanje i proizvodnju putem formacija škriljevaca radi lociranja bazena koji se ne nalaze u škriljevcu ili vađenja nafte iz takvih bazena.

Unija poduzima potrebne mjere radi utvrđivanja relevantnih predmeta koje treba obuhvatiti ovim stavkom.

2. Pružanje:

- (a) tehničke pomoći ili drugih usluga povezanih s opremom iz stavka 1.;
- (b) financiranja ili financijske pomoći za svaku prodaju, opskrbu, prijenos ili izvoz opreme iz stavka 1. ili za pružanje povezane tehničke pomoći ili obuke;

također podliježe prethodnom odobrenju nadležnog tijela države članice koja obavlja izvoz.

3. Nadležna tijela država članica ne izdaju odobrenje ni za kakvu prodaju, opskrbu, prijenos ili izvoz opreme ili pružanje usluga, kako je navedeno u stavcima 1. i 2., ako utvrde da su dotična prodaja, opskrba, prijenos ili izvoz ili pružanje dotičnih usluga namijenjeni za jednu od kategorija istraživanja i proizvodnje iz stavka 1.

4. Stavkom 3. ne dovodi se u pitanje izvršavanje ugovora sklopljenih prije 1. kolovoza 2014. ili akcesornih ugovora potrebnih za izvršavanje takvih ugovora.

5. Odobrenje se može izdati ako je prodaja, opskrba, prijenos ili izvoz predmeta ili pružanje usluga, kako je navedeno u stavcima 1. i 2., potrebno radi hitnog sprečavanja ili ublažavanja događaja za koji je vjerojatno da će imati ozbiljan i značajan učinak na zdravlje i sigurnost ljudi ili okoliša. U opravdanim hitnim slučajevima, prodaja opskrba, prijenos ili izvoz ili pružanje usluga, kako je navedeno u stavcima 1. i 2., može se izvršiti bez prethodnog odobrenja, pod uvjetom da izvoznik obavijesti nadležno tijelo u roku [od] pet radnih dana od obavljanja prodaje, opskrbe, prijenosa ili izvoza ili pružanja usluga, dostavljajući pojedinosti o odgovarajućem opravdanju prodaje, opskrbe, prijenosa ili izvoza ili pružanja usluga bez prethodnog odobrenja.”

22 Također, članak 3. i članak 4. stavci 3. i 4. Uredbe br. 833/2014, kako su izmijenjeni Uredbom br. 1290/2014, predviđaju:

„Članak 3.

1. Potrebna je prethodna dozvola za izravnu ili neizravnu prodaju, opskrbu, prijenos ili izvoz proizvoda navedenih u Prilogu II., neovisno o tome jesu li podrijetlom iz Unije, bilo kojoj fizičkoj ili pravnoj osobi, subjektu ili tijelu u Rusiji, uključujući njezin isključivi gospodarski pojas i njezin epikontinentalni pojas, ili bilo kojoj drugoj državi ako su takvi proizvodi namijenjeni za upotrebu u Rusiji, uključujući njezin isključivi gospodarski pojas i njezin epikontinentalni pojas.

2. Za svu prodaju, opskrbu, prijenose ili izvoz za koje je potrebna dozvola u skladu s ovim člankom, takvu dozvolu izdaju nadležna tijela države članice u kojoj izvoznik ima poslovni nastan i u skladu je s detaljnim pravilima utvrđenima u članku 11. Uredbe (EZ) br. 428/2009. Dozvola je valjana u cijeloj Uniji.

3. Prilog II. sadržava određene proizvode pogodne za sljedeće kategorije projekata istraživanja i proizvodnje u Rusiji, uključujući njezin isključivi gospodarski pojas i njezin epikontinentalni pojas:

- (a) istraživanje i proizvodnju nafte u vodama na dubini od više od 150 metara;
- (b) istraživanje i proizvodnju nafte na području otvorenog mora sjeverno od Arktičkog kruga; ili
- (c) projekte koji imaju potencijal proizvesti naftu iz resursa koji se nalaze u formacijama škriljevca putem hidrauličkog lomljenja; ne primjenjuje se na istraživanje i proizvodnju putem formacija škriljevca radi lociranja bazena koji se ne nalaze u škriljevcu ili vađenja nafte iz takvih bazena.

4. Izvoznici nadležnim tijelima dostavljaju sve relevantne informacije koje su potrebne za njihov zahtjev za izdavanje dozvole za izvoz.

5. Nadležna tijela ne izdaju dozvolu ni za kakvu prodaju, opskrbu, prijenos ili izvoz proizvoda navedenih u Prilogu II. ako postoji osnovana sumnja da su prodaja, opskrba, prijenos ili izvoz proizvoda namijenjeni za bilo koju od kategorija projekata istraživanja i proizvodnje iz stavka 3.

Međutim, nadležna tijela mogu izdati dozvolu ako se prodaja, opskrba, prijenos ili izvoz odnose na izvršenje obveze koja proizlazi iz ugovora sklopljenog prije 1. kolovoza 2014. ili akcesornih ugovora potrebnih za izvršenje takvog ugovora.

Nadležna tijela mogu izdati dozvolu i ako su prodaja, opskrba, prijenos ili izvoz proizvoda potrebni za hitno sprečavanje ili ublažavanje događaja koji bi mogao imati ozbiljan i znatan utjecaj na ljudsko zdravlje i sigurnost ili na okoliš. U opravdanim hitnim slučajevima prodaja, opskrba, prijenos ili izvoz može se izvršiti bez prethodne dozvole, pod uvjetom da izvoznik obavijesti nadležno tijelo u roku od pet radnih dana od obavljanja prodaje, opskrbe, prijenosa ili izvoza, dostavljajući pojedinosti o odgovarajućem opravdanju za prodaju, opskrbu, prijenos ili izvoz bez prethodne dozvole.

6. Pod uvjetima iz stavka 5. nadležna tijela mogu poništiti, suspendirati, izmijeniti ili opozvati dozvolu za izvoz koju su izdala.

7. Ako nadležno tijelo odbije izdati dozvolu ili poništi, suspendira, znatno ograniči ili opozove dozvolu u skladu sa stavkom 5. ili 6., dotična država članica o tome obavješćuje druge države članice i Komisiju i šalje im odgovarajuće informacije, poštujući pritom odredbe o povjerljivosti takvih informacija iz Uredbe Vijeća (EZ) br. 515/97.

8. Prije nego što država članica izda dozvolu u skladu sa stavkom 5. za transakciju koja je u biti istovjetna transakciji koja je u skladu sa stavcima 6. i 7. druga država članica odbila ili su je druge države članice odbile i odbijanje je još na snazi, mora se najprije posavjetovati sa svakom državom članicom koja je odbila izdati dozvolu. Ako nakon takvih savjetovanja dotična država članica odluči odobriti dozvolu, dotična država članica o tome obavješćuje druge države članice i Komisiju i šalje im relevantne informacije u svrhu obrazloženja svoje odluke.

[...]

Članak 4.

[...]

3. Dozvola dotičnog nadležnog tijela potrebna je za pružanje:

- (a) tehničke pomoći ili brokerskih usluga u vezi s proizvodima navedenima u Prilogu II. te u vezi s pružanjem, proizvodnjom, održavanjem i upotrebom tih proizvoda, izravno ili neizravno, bilo kojoj fizičkoj ili pravnoj osobi, subjektu ili tijelu u Rusiji, uključujući njezin isključivi gospodarski pojas i njezin epikontinentalni pojas, ili, ako se takva pomoć odnosi na proizvode namijenjene za upotrebu u Rusiji, uključujući njezin isključivi gospodarski pojas i njezin epikontinentalni pojas, bilo kojoj osobi, subjektu ili tijelu u bilo kojoj drugoj državi;
- (b) financiranja ili financijske pomoći u vezi s proizvodima iz Priloga II., uključujući posebno bespovratna sredstva, zajmove i osiguranje izvoznih kredita za bilo kakvu prodaju, opskrbu, prijenos ili izvoz tih proizvoda ili za bilo kakvo pružanje s time povezane tehničke pomoći, izravno ili neizravno, bilo kojoj fizičkoj ili pravnoj osobi, subjektu ili tijelu u Rusiji, uključujući njezin isključivi gospodarski pojas i njezin epikontinentalni pojas, ili, ako se takva pomoć odnosi na proizvode namijenjene za upotrebu u Rusiji, uključujući njezin isključivi gospodarski pojas i njezin epikontinentalni pojas, bilo kojoj osobi, subjektu ili tijelu u bilo kojoj drugoj državi.

U opravdanim hitnim slučajevima iz članka 3. stavka 5., pružanje usluga iz ovog stavka može se izvršiti bez prethodne dozvole, pod uvjetom da izvoznik obavijesti nadležno tijelo u roku od pet radnih dana od pružanja usluga.

4. Ako se izdavanje dozvola traži na temelju ovog članka stavka 3., članak 3. te osobito njegovi stavci 2. i 5. primjenjuju se *mutatis mutandis*.”

²³ Članak 4.a pobijane odluke, kako je umetnut člankom 1. stavkom 3. Odluke 2014/659, a zatim izmijenjen člankom 1. stavkom 6. Odluke 2014/872, predviđa:

„1. Zabranjuje se izravno ili neizravno pružanje povezanih usluga potrebnih za sljedeće kategorije projekata istraživanja i projekata proizvodnje u Rusiji, uključujući njezin isključivi gospodarski pojas i njezin epikontinentalni pojas, od strane državljana država članica ili s područja država članica ili korištenjem plovila ili zrakoplova pod jurisdikcijom država članica:

- (a) istraživanje i proizvodnju nafte u vodama na dubini od više od 150 metara;

- (b) istraživanje i proizvodnju nafte na pučini, sjeverno od Arktičkog kruga;
- (c) projekte koji imaju potencijal proizvesti naftu iz resursa koji se nalaze u formacijama škrljevca putem hidrauličkog lomljenja; ne primjenjuje se na istraživanje i proizvodnju putem formacija škrljevca radi lociranja bazena koji se ne nalaze u škrljevcu ili vađenja nafte iz takvih bazena.

2. Zabrana navedena u stavku 1. ne dovodi u pitanje izvršavanje ugovora ili okvirnih sporazuma sklopljenih prije 12. rujna 2014. ili akcesornih ugovora potrebnih za izvršavanje takvih ugovora.

3. Zabrana navedena u stavku 1. se ne primjenjuje ako su usluge o kojima je riječ potrebne za hitno sprečavanje ili ublažavanje događaja za koji je vjerojatno da će imati ozbiljan i značajan utjecaj na ljudsko zdravlje i sigurnost ili na okoliš.”

²⁴ Također, članak 3.a pobijane uredbe, kako je umetnut člankom 1. stavkom 3. Uredbe br. 960/2014, a zatim izmijenjen člankom 1. stavkom 4. Uredbe br. 1290/2014, predviđa:

„1. Zabranjuje se izravno ili neizravno pružanje povezanih usluga potrebnih za sljedeće kategorije projekata istraživanja i proizvodnje u Rusiji, uključujući njezin isključivi gospodarski pojas i njezin epikontinentalni pojas:

- (a) istraživanje i proizvodnju nafte u vodama na dubini od više od 150 metara;
- (b) istraživanje i proizvodnju nafte na području otvorenog mora sjeverno od Arktičkog kruga; ili
- (c) projekte koji imaju potencijal proizvesti naftu iz resursa koji se nalaze u formacijama škrljevca putem hidrauličkog lomljenja; ne primjenjuje se na istraživanje i proizvodnju putem formacija škrljevca radi lociranja bazena koji se ne nalaze u škrljevcu ili vađenja nafte iz takvih bazena.

Za potrebe ovog stavka povezane usluge znači:

- i. bušenje;
- ii. ispitivanje bušotina;
- iii. usluge sječe šume i obrade drva;
- iv. nabava specijaliziranih plutajućih konstrukcija.

2. Zabrane iz stavka 1. ne dovode u pitanje izvršenje obveze koja proizlazi iz ugovora ili okvirnog sporazuma sklopljenog prije 12. rujna 2014. ili akcesornih ugovora potrebnih za izvršenje takvog ugovora.

3. Zabrane iz stavka 1. ne primjenjuju se ako su dotične usluge potrebne za hitno sprečavanje ili ublažavanje događaja koji bi mogao imati ozbiljan i znatan utjecaj na ljudsko zdravlje i sigurnost ili na okoliš.

Pružatelj usluga obavješćuje nadležno tijelo o svakoj aktivnosti poduzetoj u skladu s ovim stavkom u roku od 5 radnih dana, dostavljajući pojedinosti o odgovarajućem opravdanju za prodaju, opskrbu, prijenos ili izvoz.”

25 Članak 7. stavak 1. točka (a) pobijane odluke, kako je izmijenjen člankom 1. stavkom 4. Odluke 2014/659, predviđa:

„1. U vezi s ugovorima ili drugim transakcijama na čije su izvršenje izravno ili neizravno, u cijelosti ili djelomično utjecale mjere uvedene ovom Odlukom, ne udovoljava se ni jednom zahtjevu, uključujući zahtjeve za odštetu ili druge zahtjeve te vrste, primjerice zahtjev za naknadu štete ili zahtjev na temelju jamstva, posebno zahtjev za produljenje ili plaćanje obveznice, jamstva ili odštete, u prvom redu financijskog jamstva ili financijske odštete, u bilo kojem obliku, ako ga zahtijevaju:

(a) subjekti iz članka 1. stavka 1. točaka (b) ili (c) i članka 1. stavka 2. točaka (c) ili (d) ili subjekti navedeni u prilogima I., II., III. ili IV.”

26 Također, članak 11. stavak 1. točka (a) Uredbe br. 833/2014, kako je izmijenjen člankom 1. stavkom 5.a Uredbe br. 960/2014, određuje:

„1. U vezi s ugovorima ili drugim transakcijama na čije su izvršenje izravno ili neizravno, u cijelosti ili djelomično utjecale mjere uvedene ovom Uredbom, ne udovoljava se ni jednom zahtjevu, uključujući zahtjeve za odštetu ili druge zahtjeve te vrste, primjerice zahtjev za nadoknadu štete ili zahtjev na temelju jamstva, posebno zahtjev za produljenje ili plaćanje obveznice, jamstva ili odštete, u prvom redu financijskog jamstva ili financijske odštete, u bilo kojem obliku, ako ga zahtijevaju:

(a) subjekti iz članka 5. stavka 1. točaka (b) i (c) i članka 5. stavka 2. točaka (c) i (d) ili subjekti navedeni u prilogima III., IV., V. i VI.”

Postupak i zahtjevi stranaka

27 Tužbom podnesenom tajništvu Općeg suda 24. listopada 2014. tužitelj je pokrenuo postupak u predmetu T-735/14.

28 Tužbom podnesenom tajništvu Općeg suda 5. prosinca 2014. tužitelj je pokrenuo postupak u predmetu T-799/14.

29 Zasebnim aktom podnesenim tajništvu Općeg suda 2. siječnja 2015. tužitelj je zatražio spajanje predmeta T-735/14 i T-799/14 te je prilagodio tužbe u navedenim predmetima kako bi uzeo u obzir donošenje Odluke 2014/872 i Uredbe br. 1290/2014.

30 Rješenjem predsjednika devetog vijeća Općeg suda od 12. ožujka 2015. predmeti T-735/14 i T-799/14 spojeni su u svrhu usmenog dijela postupka i donošenja presude, sukladno članku 50. Poslovnika Općeg suda od 2. svibnja 1991.

31 Aktima podnesenima tajništvu Općeg suda Komisija i Ujedinjena Kraljevina Velike Britanije i Sjeverne Irske zatražile su intervenciju u ovom predmetu u potporu Komisijinu zahtjevu. Predsjednik devetog vijeća Općeg suda odobrio je te intervencije rješenjima od 24. lipnja 2015. Intervenijenti su podnijeli svoje podneske, a glavne stranke podnijele su očitovanja na njih u propisanim rokovima.

32 Odlukom od 29. listopada 2015. predsjednik devetog vijeća, nakon što je primio očitovanja stranaka, naložio je prekid postupka dok Sud ne donese presudu u predmetu C-72/15, Rosneft.

33 Nakon presude od 28. ožujka 2017., Rosneft (C-72/15, EU:C:2017:236), prekid postupka je prestao sukladno članku 71. stavku 3. Poslovnika Općeg suda.

- 34 Glavne stranke u tim su okolnostima bile pozvane podnijeti svoja očitovanja o posljedicama koje trebaju proizići iz presude od 28. ožujka 2017., Rosneft (C-72/15, EU:C:2017:236) u pogledu tužbenih razloga i argumenata navedenih u okviru ove tužbe. Stranke su odgovorile na taj zahtjev u određenom roku.
- 35 Budući da se sastav vijeća Općeg suda izmijenio, sudac izvjestitelj bio je dodijeljen šestom vijeću, kojemu su posljedično bili dodijeljeni ovi predmeti, sukladno članku 27. stavku 5. Poslovnika.
- 36 Mjerom upravljanja postupkom od 12. listopada 2017. stranke su bile pozvane da pojasne određene dokumente u pogledu dopuštenosti tužbe.
- 37 U predmetu T-735/14 tužitelj od Općeg suda zahtijeva da:
- poništi članak 4. pobijane odluke, kako je izmijenjen člankom 1. stavkom 5. Odluke 2014/872;
 - poništi članak 3. i članak 4. stavke 3. i 4. pobijane uredbe, kako su izmijenjeni člankom 1. stavcima 3. i 5. Uredbe br. 1290/2014;
 - naloži Vijeću snošenje troškova.
- 38 U predmetu T-799/14 tužitelj od Općeg suda zahtijeva da:
- poništi članak 4.a pobijane odluke, kako je umetnut člankom 1. stavkom 3. Odluke 2014/659 i izmijenjen člankom 1. stavkom 6. Odluke 2014/872;
 - poništi članak 3.a pobijane uredbe, kako je umetnut člankom 1. stavkom 3. Uredbe br. 960/2014 i izmijenjen člankom 1. stavkom 4. Uredbe br. 1290/2014;
 - poništi članak 1. stavak 2. točke (b) do (d) i članak 1. stavke 3. i 4. te Prilog III. pobijanoj odluci, kako su umetnuti ili izmijenjeni člankom 1. stavkom 1. i Prilogom Odluci 2014/659 i člankom 1. stavkom 1. točkama (a) i (b) Odluke 2014/872, u dijelu u kojem se te odredbe odnose na njega;
 - poništi članak 5. stavak 2. točke (b) do (d) i članak 5. stavke 3. i 4. te Prilog VI. pobijanoj uredbi, kako su umetnuti ili izmijenjeni člankom 1. stavcima 5. i 9. i Prilogom III. Uredbi br. 960/2014, a zatim člankom 1. stavcima 6. i 7. Uredbe br. 1290/2014, u dijelu u kojem se te odredbe odnose na njega;
 - poništi članak 7. stavak 1. točku (a) pobijane odluke, kako je izmijenjen člankom 1. stavkom 4. Odluke 2014/659, u dijelu u kojem se ta odredba odnosi na njega;
 - poništi članak 11. stavak 1. točku (a) pobijane uredbe, kako je izmijenjen člankom 1. stavkom 5.a točkom (a) Uredbe br. 960/2014;
 - naloži Vijeću snošenje troškova.
- 39 U predmetu T-735/14 Vijeće od Općeg suda zahtijeva da:
- odbaci tužbu u pogledu članka 4. pobijane odluke zbog nenadležnosti ili podredno odbije tužbu kao nedopuštenu;
 - odbaci tužbu u pogledu članka 3. i članka 4. stavaka 3. i 4. pobijane uredbe kao nedopuštenu;
 - podredno, odbije tužbu kao neosnovanu;

- naloži tužitelju snošenje troškova.
- 40 U predmetu T-799/14 Vijeće od Općeg suda zahtijeva da:
- odbaci tužbu u pogledu pobijane odluke zbog nenadležnosti ili podredno odbije tužbu kao nedopuštenu;
 - odbaci tužbu u pogledu pobijane uredbe kao nedopuštenu;
 - podredno, odbije tužbu kao neosnovanu;
 - naloži tužitelju snošenje troškova.
- 41 U svojem pisanom odgovoru na pitanje Općeg suda nakon presude od 28. ožujka 2017., Rosneft (C-72/15, EU:C:2017:236) Vijeće je pojasnilo da dovodi u pitanje nadležnost Općeg suda na temelju članka 275. stavka drugog UFEU-a samo u pogledu članaka 4. i 4.a pobijane odluke.
- 42 Komisija od Općeg suda zahtijeva da u spojenim predmetima T-735/14 i T-799/14 odbije tužbe u cijelosti.
- 43 Ujedinjena Kraljevina od Općeg suda zahtijeva da u spojenim predmetima T-735/14 i T-799/14 odbije tužbe.

Pravo

- 44 Najprije, Opći sud odlučuje spojiti predmete T-735/14 i T-799/14 u svrhu donošenja presude, na temelju članka 68. stavka 1. Poslovnika.
- 45 Potom valja ispitati nadležnost Općeg suda i dopuštenost tužbe, koje osporava Vijeće.

Nadležnost Općeg suda

- 46 Kada je riječ o nadležnosti Općeg suda za zahtjev za poništenje članka 1. stavka 2. točaka (b) do (d), članka 1. stavaka 3. i 4., članka 4., članka 4.a, članka 7. stavka 1. točke (a) i Priloga III. pobijanoj odluci, Vijeće je u svojem odgovoru na pitanje Općeg suda nakon presude od 28. ožujka 2017., Rosneft (C-72/15, EU:C:2017:236) iznijelo da više ne dovodi u pitanje nadležnost Općeg suda za nadzor zakonitosti tih odredbi, na temelju članka 275. stavka drugog UFEU-a, izuzevši članke 4. i 4.a pobijane odluke.
- 47 Naime, Sud je potvrdio da su te odredbe općeg dosega jer se njima želi zabraniti opskrba, prijenos ili izvoz određene opreme iz priloga pobijanoj odluci ili drugih povezanih usluga za određene kategorije projekata proizvodnje ili istraživanja u Rusiji, neovisno o identitetu ili broju poduzeća koja se mogu koristiti tim tehnologijama ili uslugama i bez spomena tužiteljeva imena u tom pogledu. Stoga te odredbe nisu mjere ograničavanja protiv fizičkih ili pravnih osoba u smislu članka 275. stavka drugog UFEU-a.
- 48 Osim toga, Vijeće smatra da činjenica da je tužitelj jedan od dvaju glavnih ruskih gospodarskih subjekata koji se koriste tehnologijama iz članka 4. pobijane odluke nije dovoljna kako bi ta odredba bila dovoljno individualne naravi da bi se smatrala odlukom koja predviđa mjere ograničavanja u odnosu na njega u smislu članka 275. stavka drugog UFEU-a.

- 49 Tužitelj osporava te argumente i ističe da je u svakom slučaju Opći sud nadležan za nadzor svih odredbi pobijane uredbe.
- 50 U tom pogledu valja podsjetiti na to da je, sukladno članku 275. stavku drugom UFEU-a, Sud, a posljedično i Opći sud, nadležan za „odlučivanje u postupcima pokrenutima u skladu s uvjetima utvrđenima u članku 263. stavku četvrtom [UFEU-a] u kojima se ocjenjuje zakonitost odluka kojima se predviđaju mjere ograničavanja protiv fizičkih ili pravnih osoba koje je Vijeće usvojilo na temelju glave V. poglavlja 2. [UEU-a]”.
- 51 S druge strane, članak 275. stavak prvi UFEU-a predviđa da „Sud Europske unije nije nadležan za odredbe koje se odnose na zajedničku vanjsku i sigurnosnu politiku niti za akte donesene na temelju tih odredaba”.
- 52 Prema sudskoj praksi, mjere ograničavanja istodobno su slične i aktima opće primjene jer jednoj općoj i apstraktnoj kategoriji adresata zabranjuju stavljanje na raspolaganje gospodarskih izvora subjektima na koje se odnose njihovi prilozi i pojedinačnim odlukama koje se odnose na te subjekte (vidjeti presudu od 28. ožujka 2017., Rosneft, C-72/15, EU:C:2017:236, t. 102. i navedenu sudsku praksu).
- 53 Važno je osim toga podsjetiti na to da, što se tiče akata donesenih na temelju odredbi koje se odnose na zajedničku vanjsku i sigurnosnu politiku (ZVSP), njihova individualna narav daje pristup sudovima Unije u skladu s člankom 275. stavkom drugim UFEU-a (vidjeti presudu od 28. ožujka 2017., Rosneft, C-72/15, EU:C:2017:236, t. 103. i navedenu sudsku praksu).
- 54 Unatoč činjenici da takve mjere mogu također na individualan način pogađati druge subjekte određene industrije u trećoj državi, ipak iz naravi navedenih mjera proizlazi da, u slučaju da se osporava njihova zakonitost, one se moraju moći podvrgnuti sudskom nadzoru suda Unije u skladu s člankom 275. stavkom drugim UFEU-a (vidjeti u tom smislu presudu od 28. ožujka 2017., Rosneft, C-72/15, EU:C:2017:236, t. 104.).
- 55 U ovom slučaju treba podsjetiti na to da članak 1. stavak 2. točke (b) do (d) i članak 1. stavak 3. pobijane odluke zabranjuju svim gospodarskim subjektima Unije da izvršavaju određene vrste financijskih transakcija ili sklapaju određene vrste ugovora sa subjektima s poslovnim nastanom u Rusiji koje nadzire država ili je udio javnog vlasništva veći od 50 %, čija je procijenjena ukupna imovina više od 1 bilijun ruskih rubalja (RUB) (otprilike 13 milijardi eura), a najmanje 50 % njihovih procijenjenih prihoda potječe od prodaje ili prijevoza sirove nafte ili naftnih derivata na datum 12. rujna 2014., čije ime se nalazi u Prilogu III. navedenoj odluci, ili s bilo kojom pravnom osobom, subjektom ili tijelom s poslovnim nastanom izvan Unije, u kojem subjekt čije se ime nalazi u Prilogu III. navedenoj odluci ima udio veći od 50 % ili koji djeluje za račun ili po uputama subjekta koji ulazi u gore navedene kategorije.
- 56 Stoga treba smatrati da je Vijeće, time što je utvrdilo kriterije iz članka 1. stavka 2. točaka (b) do (d) pobijane odluke koji omogućuju identifikaciju tužitelja i time što ga je navelo u Prilogu III. toj odluci, donijelo mjere ograničavanja protiv te određene pravne osobe.
- 57 Članak 1. stavci 3. i 4. pobijane odluke također omogućavaju izravnu identifikaciju tužitelja, s obzirom na to da on upućuje na subjekte i tijela iz stavka 1. ili 2. tog članka, među kojima se nalazi tužitelj.
- 58 Nadalje, članak 7. pobijane odluke također se izričito odnosi na subjekte iz Priloga III. pobijanoj odluci, među kojima je tužitelj.
- 59 Naprotiv, kada je riječ o člancima 4. i 4.a pobijane odluke, treba utvrditi da nadzor zakonitosti tih odredbi ne ulazi u nadležnost Općeg suda.

- 60 Naime, te odredbe nisu usmjerene na točno određene fizičke ili pravne osobe, nego se primjenjuju na sve subjekte koji sudjeluju u prodaji, opskrbi, prijenosu ili izvozu opreme na koje se odnosi obveza prethodnog odobrenja i na sve pružatelje povezanih usluga općenito. U tim okolnostima, mjere predviđene u člancima 4. i 4.a pobijane odluke nisu mjere ograničavanja protiv fizičkih ili pravnih osoba u smislu članka 275. stavka drugog UFEU-a, već opće mjere za koje nisu nadležni ni Sud ni Opći sud (vidjeti u tom smislu presudu od 28. ožujka 2017., Rosneft, C-72/15, EU:C:2017:236, t. 97. do 99.).
- 61 To rješenje ne mijenja činjenica da je tužitelj naveo da pobija te odredbe samo u dijelu u kojem se odnose na njega ili da je tužitelj jedno od dvaju naftnih poduzeća koje je dobilo potrebno odobrenje za obavljanje djelatnosti na ruskom epikontinentalnom pojasu, tako da one imaju isti učinak kao i mjere ograničavanja protiv njega. Naime, okolnost da su one bile primijenjene na tužitelja ne mijenja njihovu pravnu prirodu akta općeg dosega. U ovom slučaju „odluke kojima se predviđaju mjere ograničavanja protiv fizičkih ili pravnih osoba” u smislu članka 275. stavka drugog UFEU-a treba pronaći u odredbama kojima je tužiteljevo ime upisano u Prilog III. pobijanoj odluci (vidjeti u tom smislu presude od 28. ožujka 2017., Rosneft, C-72/15, EU:C:2017:236, t. 104. i od 4. lipnja 2014., Sina Bank/Vijeće, T-67/12, neobjavljenu, EU:T:2014:348, t. 39.). To je u skladu sa sudskom praksom prema kojoj, što se tiče akata donesenih na temelju odredbi koje se odnose na ZVSP, njihova individualna narav daje pristup sudovima Unije u skladu s člankom 275. stavkom drugim UFEU-a (vidjeti točku 53. *supra*).
- 62 Stoga treba zaključiti da je Opći sud nadležan za tužiteljevu tužbu za poništenje članka 1. stavka 2. točaka (b) do (d), članka 1. stavaka 3. i 4., Priloga III. i članka 7. stavka 1. točke (a) pobijane odluke (u daljnjem tekstu: sporne odredbe pobijane odluke), u mjeri u kojoj su njima predviđene mjere ograničavanja protiv tužitelja. Naprotiv, Opći sud nije nadležan za tužbu za poništenje protiv članaka 4. i 4.a pobijane odluke.
- 63 U svakom slučaju, Opći sud također je nadležan za tužbu za poništenje u dijelu u kojem je usmjerena protiv pobijane uredbe na temelju članka 263. stavka prvog UFEU-a, što Vijeće ne osporava. Naime, iako se njome želi provesti pobijana odluka koja je donesena u okviru ZVSP-a, pobijana uredba nije „odredba koja se odnosi na zajedničku vanjsku i sigurnosnu politiku” u smislu članka 275. stavka prvog UFEU-a, koja ne ulazi u nadležnost Suda Europske unije.

Dopuštenost

- 64 Vijeće ističe da je tužba nedopuštena – kako u pogledu članaka 3. i 3.a, članka 4. stavaka 3. i 4., članka 5. stavka 2. točaka (b) do (d), članka 5. stavaka 3. i 4., Priloga VI. i članka 11. stavka 1. točke (a) pobijane uredbe tako i u pogledu spornih odredbi pobijane odluke (u daljnjem tekstu zajedno: sporne odredbe) – s obzirom na to da nisu ispunjeni uvjeti dopuštenosti predviđeni u članku 263. stavku četvrtom, na koji izričito upućuje članak 275. stavak drugi UFEU-a, osobito što se tiče toga da se izravno odnosi na tužitelja.
- 65 Naime, kao prvo, sporne odredbe ne odnose se izravno na tužitelja jer bi ih trebala obvezno provesti nadležna tijela država članica Unije, koja u tu svrhu imaju marginu prosudbe. Na temelju članka 4. stavka 3. pobijane odluke, na njima je da utvrde jesu li prodaja, opskrba, prijenos ili izvoz opreme u pitanju ili pružanje predmetnih usluga namijenjeni traženju i proizvodnji nafte iz dubokih voda ili arktičkom području ili projektima dobivanja nafte iz škriljevca u Rusiji. Također, članak 3. i članak 4. stavci 3. i 4. pobijane uredbe zahtijevaju ishođenje prethodne dozvole od nadležnih tijela država članica za svaku opskrbu ili izvoz određenih tehnologija koje su namijenjene traženju i proizvodnji nafte u dubokim vodama ili arktičkom području ili projektima dobivanja nafte iz škriljevca u Rusiji kao i za usluge tehničke podrške ili posredničke usluge ili financiranje ili financijsku pomoć u vezi s tim tehnologijama.

- 66 Osim toga, Vijeće iznosi da, kada su sporne odredbe prvotno bile donesene, precizno značenje određenih ključnih pojmova nije bilo utvrđeno i to je postalo tek naknadno, u Odluci 2014/872 i Uredbi br. 1290/2014. Tijela država članica, međutim, raspolagala su određenom marginom prosudbe.
- 67 Kao drugo, Vijeće, koje je podržala Komisija, ističe da se sporne odredbe ne odnose izravno na tužitelja jer nemaju izravnog učinka na njegov pravni položaj u smislu sudske prakse. Naime, u ovom slučaju opskrbljivači i izvoznici tehnologija i usluga povezanih s Unijom podvrgnuti su ograničenjima predviđenima spornim odredbama, ali ta ograničenja ne primjenjuju se ni na tužitelja ni na naftnu industriju u Rusiji. Osim toga, ništa u tim odredbama ne brani tužitelju da osigura traženje i proizvodnju nafte u dubokim vodama ili arktičkom području ili projekte dobivanja nafte iz škriljevca u Rusiji. Čak i ako ne može više nabaviti nabrojene tehnologije od opskrbljivača iz Unije radi njihova korištenja u tim projektima ni dobiti tehničku ili povezanu financijsku pomoć, to ne znači da su proizvedeni izravni učinci na njegov pravni položaj. Isti zaključci primjenjuju se također osobito na ograničenja pristupa tržištima kapitala Unije ili na ona koja pogađaju nove zajmove i kredite čiji je rok dospijeca dulji od 30 dana.
- 68 Kao treće, kao odgovor na pitanje Općeg suda, Vijeće i Komisija naznačili su da članak 3. i članak 4. stavci 3. i 4. pobijane uredbe sadržavaju provedbene mjere jer predviđaju sustav prethodne dozvole. Tužitelj bi stoga trebao ne samo dokazati da je izravno obuhvaćen nego i da se te odredbe odnose na njega osobno, što ovdje nije slučaj.
- 69 Tužitelj osporava te argumente.
- 70 Valja razlikovati pitanje tužiteljeve aktivne procesne legitimacije protiv spornih odredbi pobijane odluke i članka 5. stavka 2. točaka (b) do (d), članka 5. stavaka 3. i 4., Priloga VI. i članka 11. stavka 1. točke (a) pobijane uredbe (u daljnjem tekstu: odredbe o pristupu tržištu kapitala), s jedne strane, i protiv članka 3., 3.a i članka 4. stavaka 3. i 4. pobijane uredbe (u daljnjem tekstu: odredbe pobijane uredbe o zabrani izvoza), s druge strane.

Tužiteljeva aktivna procesna legitimacija protiv odredbi o pristupu tržištu kapitala

- 71 U tom pogledu valja podsjetiti na to da, u skladu s člankom 263. stavkom četvrtim UFEU-a, svaka fizička ili pravna osoba može pod uvjetima utvrđenima u stavku prvom i drugom pokrenuti postupke protiv akta koji je upućen toj osobi ili koji se izravno i osobno odnosi na nju te protiv regulatornog akta koji se izravno odnosi na nju, a ne podrazumijeva provedbene mjere. Drugi dio članka 263. stavka četvrtog UFEU-a pojašnjava stoga da, ako pobijani akt nije upućen fizičkoj ili pravnoj osobi koja pokreće postupak, dopuštenost tužbe podvrgnuta je uvjetu da se odnosi izravno i osobno na tužitelja. Ugovor iz Lisabona osim toga dodao je članku 263. stavku četvrtom treći dio, koji je ublažio uvjete dopuštenosti tužbi za poništenje koje su podnijele fizičke i pravne osobe. Naime, taj dio, ne uvjetujući dopuštenost tužbe za poništenje koju su podnijele fizičke i pravne osobe time da postoji osobni utjecaj, otvara ovaj pravni lijek u pogledu „regulatornih akata” koji ne podrazumijevaju provedbene mjere i izravno se odnose na tužitelje (vidjeti u tom smislu presudu od 3. listopada 2013., Inuit Tapiriit Kanatami i dr./Parlament i Vijeće, C-583/11 P, EU:C:2013:625, t. 56. i 57.).
- 72 Kao prvo, kada je riječ o uvjetu izravnog utjecaja na tužitelja, valja podsjetiti na to da, prema ustaljenoj sudskoj praksi, uvjet prema kojem se akt mora odnositi izravno na fizičku ili pravnu osobu, kako je predviđeno člankom 263. stavkom četvrtim UFEU-a, zahtijeva da osporavana mjera Unije izravno proizvodi učinke na pravni položaj pojedinca i ne ostavlja nikakvu diskrecijsku ovlast svojim adresatima, koji su zaduženi za njezinu provedbu, pri čemu je ona čisto automatske naravi i proizlazi iz samih propisa Unije, bez primjene drugih posrednih pravila (vidjeti u tom smislu presudu od 13. ožujka 2008., Komisija/Infront WM, C-125/06 P, EU:C:2008:159, t. 47. i navedenu sudsku praksu).

- 73 No, u ovom slučaju valja podsjetiti na to da odredbe koje se odnose na pristup tržištu kapitala osobito zabranjuju svim gospodarskim subjektima Unije da izvršavaju određene vrste financijskih transakcija ili sklapaju određene vrste ugovora sa subjektima s poslovnim nastanom u Rusiji koje nadzire država ili je udio javnog vlasništva veći od 50 %, čija je procijenjena ukupna imovina više od 1 bilijun RUB, a najmanje 50 % njihovih procijenjenih prihoda potječe od prodaje ili prijevoza sirove nafte ili naftnih derivata na datum 12. rujna 2014., čije se ime nalazi u Prilogu III. pobijanoj odluci ili Prilogu VI. pobijanoj uredbi (vidjeti točke 17. do 20. *supra*).
- 74 Stoga valja utvrditi da se odredbe o pristupu tržištu kapitala, koje ne ostavljaju nikakvu diskrecijsku ovlast adresatima zaduženima za njihovu provedbu, odnose izravno na tužitelja. Naime, mjere ograničavanja koje proizlaze iz njih primjenjuju se izravno na njega, kao neposredna posljedica činjenice da je on subjekt naveden u članku 1. stavku 2. točki (b) i članku 1. stavku 3. pobijane odluke te članku 5. stavku 2. točki (b) i članku 5. stavku 3. pobijane uredbe i da se njegovo ime nalazi u Prilogu III. pobijanoj odluci i Prilogu VI. pobijanoj uredbi. Nevažno je u tom smislu to što te odredbe tužitelju ne zabranjuju izvršavanje navedenih transakcija izvan Unije. Naime, nesporno je da odredbe o pristupu tržištu kapitala tužitelju nameću ograničenja pristupu tržištu kapitala Unije.
- 75 Također valja odbaciti argumente Vijeća prema kojima se ne utječe izravno na tužiteljev pravni položaj, s obzirom na to da se mjere uvedene odredbama o pristupu tržištu kapitala primjenjuju samo na tijela s poslovnim nastanom u Uniji. Iako je točno da te odredbe izriču zabrane koje se primjenjuju ponajprije na kreditne institucije i druga financijska tijela s poslovnim nastanom u Uniji, te zabrane kao cilj i učinak imaju izravan utjecaj na subjekte kao što je tužitelj, kojima je ograničena gospodarska djelatnost zbog primjene tih mjera u odnosu na njih. Samo je po sebi razumljivo da je na tijelima s poslovnim nastanom u Uniji da primijene navedene mjere, s obzirom na to da se akti koje su donijele institucije Unije ne primjenjuju izvan područja Unije. To ipak ne znači da se primijenjene mjere ograničavanja ne odnose izravno na subjekte obuhvaćene odredbama o pristupu tržištu kapitala. Naime, činjenica da se gospodarskim subjektima Unije zabranilo izvršavati određene vrste transakcija sa subjektima s poslovnim nastanom izvan Unije jednaka je zabrani izvršavanja tim subjektima predmetnih transakcija s gospodarskim subjektima iz Unije. Osim toga, prihvatiti tezu Vijeća u tom pogledu značilo bi smatrati da se, čak i u slučaju pojedinačnih zamrzavanja financijskih sredstava, na osobe s popisa na koje se primjenjuju mjere ograničavanja takve mjere izravno odnose, s obzirom na to da je najprije na državama članicama Unije i na fizičkim ili pravnim osobama koje su obuhvaćene njihovom nadležnošću da ih primijene.
- 76 Nadalje, uzaludno se Vijeće u tom pogledu temelji na predmetu koji je doveo do rješenja od 6. rujna 2011., Inuit Tapiriit Kanatami i dr./Parlament i Vijeće (T-18/10, EU:T:2011:419). Naime, u tom predmetu Opći je sud smatrao da Uredba (EZ) br. 1007/2009 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. rujna 2009. o trgovini proizvodima od tuljana (SL 2009., L 286, str. 36.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 13., svezak 24., str. 288.) utječe samo na pravni položaj tužitelja koji su se bavili stavljanjem na tržište Unije proizvoda od tuljana i koji su bili obuhvaćeni općom zabranom stavljanja na tržište tih proizvoda, za razliku od tužitelja čija djelatnost nije bila stavljanje na tržište tih proizvoda i/ili onih koji su obuhvaćeni iznimkom predviđenom Uredbom br. 1007/2009 jer, načelno, stavljanje na tržište Unije proizvoda od tuljana koji su rezultat lova koji inuitske i druge autohtone zajednice obavljaju tradicionalno i kojim pridonose svojoj egzistenciji ostaje dopušteno (vidjeti u tom smislu rješenje od 6. rujna 2011., Inuit Tapiriit Kanatami i dr./Parlament i Vijeće, T-18/10, EU:T:2011:419, t. 79.). U ovom slučaju, naprotiv, treba utvrditi da je tužitelj aktivan na tržištu financijskih usluga navedenih u odredbama o pristupu tržištu kapitala, a ne na bilo kojem uzlaznom i silaznom tržištu tih usluga, kao što to ističe Vijeće. Naime, zbog tih odredbi o pristupu tržištu kapitala tužitelju nije moguće izvršiti određene zabranjene financijske transakcije s tijelima s poslovnim nastanom u Uniji, dok ih je u nedostatku tih akata imao pravo izvršiti.
- 77 Također valja podsjetiti na to da članak 7. pobijane odluke i članak 11. pobijane uredbe predviđaju da se neće udovoljiti nijednom zahtjevu u vezi s ugovorima ili drugim transakcijama na čije su izvršenje izravno ili neizravno, u cijelosti ili djelomično utjecale mjere uvedene navedenom odlukom ili

navedenom uredbom ako ga zahtijeva osobito tijelo iz Priloga III. pobijanoj odluci ili Priloga VI. pobijanoj uredbi. Stoga treba utvrditi da se te odredbe izravno odnose na tužitelja jer se on nalazi među tijelima navedenima u prilogu, čija je stranačka sposobnost ograničena.

- 78 Dakle, valja zaključiti da se odredbe o pristupu tržištu kapitala izravno odnose na tužitelja.
- 79 Kao drugo, a da nije potrebno ispitati sadržavaju li odredbe o pristupu tržištu kapitala provedbene mjere, valja reći da je uvjet o osobnom utjecaju, predviđen drugim slučajem iz članka 263. stavka četvrtog UFEU-a, u ovom slučaju također ispunjen.
- 80 Naime, u tom pogledu treba podsjetiti na to da, na temelju članka 263. stavka četvrtog UFEU-a, na koji upućuje članak 275. stavak drugi UFEU-a, svako uvrštavanje na popis osoba ili subjekata na koje se primjenjuju mjere ograničavanja pruža toj osobi ili tom subjektu mogućnost pristupa sudu Unije, utoliko što je u tom pogledu slično pojedinačnoj odluci (vidjeti u tom smislu presude od 28. studenoga 2013., Vijeće/Manufacturing Support & Procurement Kala Naft, C-348/12 P, EU:C:2013:776, t. 50.; od 1. ožujka 2016., National Iranian Oil Company/Vijeće, C-440/14 P, EU:C:2016:128, t. 44. i navedenu sudsku praksu te od 28. ožujka 2017., Rosneft, C-72/15, EU:C:2017:236, t. 103. i navedenu sudsku praksu).
- 81 U ovom slučaju, budući da je tužiteljevo ime navedeno u popisima iz Priloga III. pobijanoj odluci i Priloga VI. pobijanoj uredbi, među subjektima na koje se primjenjuju mjere ograničavanja predviđene u članku 1. stavku 2. navedene odluke i u članku 5. stavku 2. pobijane uredbe, mora se smatrati da se te mjere osobno odnose na tužitelja.
- 82 Bilo koje drukčije rješenje povrijedilo bi odredbe iz članka 263. i članka 275. stavka drugog UFEU-a i stoga bi bilo protivno sustavu sudske zaštite uvedenom UFEU-om kao i pravu na djelotvoran pravni lijek, zaštićenom člankom 47. Povelje Europske unije o temeljnim pravima (u daljnjem tekstu: Povelja) (vidjeti u tom smislu presudu od 16. srpnja 2014., National Iranian Oil Company/Vijeće, T-578/12, neobjavljenu, EU:T:2014:678, t. 36.).
- 83 Stoga treba zaključiti da je tužitelju dopušteno zahtijevati poništenje mjera ograničavanja uvedenih odredbama o pristupu tržištu kapitala, u mjeri u kojoj se odnose na njega.

Tužiteljeva aktivna procesna legitimacija protiv odredbi pobijane uredbe o ograničenju izvoza

- 84 Uvodno valja podsjetiti, kao prvo, da Opći sud nije nadležan za tužbe za poništenje ako su upućene protiv odredbi pobijane odluke o ograničenjima izvoza, odnosno članaka 4. i 4.a pobijane odluke, s obzirom na to da se radi o općim mjerama donesenima u okviru ZVSP-a (vidjeti točke 59. do 62. *supra*). Naprotiv, Opći sud nadležan je za ispitivanje zakonitosti ekvivalentnih odredbi pobijane uredbe (vidjeti točku 63. *supra*).
- 85 Stoga valja ispitati tužiteljevu aktivnu procesnu legitimaciju protiv odredbi pobijane uredbe o ograničenjima izvoza u pogledu odredbi članka 263. stavka četvrtog UFEU-a (vidjeti točku 71. *supra*).
- 86 U tom pogledu, kao prvo, valja smatrati da, iako odredbe pobijane uredbe o ograničenjima izvoza predstavljaju odredbe općeg dosega, one se izravno odnose na tužitelja.
- 87 Naime, valja podsjetiti na to da odredbe pobijane uredbe o ograničenjima izvoza predviđaju da je „potrebna prethodna dozvola za izravnu ili neizravnu prodaju, opskrbu, prijenos ili izvoz proizvoda navedenih u Prilogu II., neovisno o tome jesu li podrijetlom iz Unije, bilo kojoj fizičkoj ili pravnoj osobi, subjektu ili tijelu u Rusiji, uključujući njezin isključivi gospodarski pojas i njezin epikontinentalni pojas, ili bilo kojoj drugoj državi ako su takvi proizvodi namijenjeni za upotrebu u Rusiji, uključujući njezin isključivi gospodarski pojas i njezin epikontinentalni pojas” (članak 3. stavak 1.). Pojašnjavaju

također da „nadležna tijela ne izdaju dozvolu ni za kakvu prodaju, opskrbu, prijenos ili izvoz proizvoda navedenih u Prilogu II. ako postoji osnovana sumnja da su prodaja, opskrba, prijenos ili izvoz proizvoda namijenjeni za bilo koju od kategorija projekata istraživanja i proizvodnje iz stavka 3.” (članak 3. stavak 5.). Na temelju članka 3.a pobijane uredbe, zabrana se proteže i na povezane usluge nabrojene u tom članku. Članak 4. stavci 3. i 4. navedene uredbe predviđa primjenu istog postupka prethodne dozvole poput onog predviđenog u članku 3. na pružanje „tehničke pomoći ili brokerskih usluga u vezi s proizvodima navedenima u Prilogu II. te u vezi s pružanjem, proizvodnjom, održavanjem i upotrebom tih proizvoda” i na pružanje „financiranja ili financijske pomoći u vezi s proizvodima iz Priloga II., uključujući posebno bespovratna sredstva, zajmove i osiguranje izvoznih kredita”.

- 88 Stoga valja utvrditi da se odredbe pobijane uredbe o ograničenju izvoza izravno odnose na tužitelja, s obzirom na to da je s pomoću dokaza podnesenih Općem sudu dokazao da je aktivan u projektima traženja i proizvodnje u Rusiji, kao što su to oni iz članka 3. stavka 3. pobijane uredbe, odnosno istraživanja i proizvodnje nafte u vodama na dubini od više od 150 metara, istraživanja i proizvodnje nafte na području mora sjeverno od Arktičkog kruga ili projektima koji imaju potencijal proizvesti naftu iz resursa koji se nalaze u formacijama škriljevca putem hidrauličkog lomljenja (u daljnjem tekstu: nekonvencionalni projekti), a ne na bilo kojem uzlaznom ili silaznom tržištu istih (vidjeti sudsku praksu navedenu u točki 76. *supra*).
- 89 Naime, zbog donošenja odredbi pobijane uredbe o ograničenju izvoza, tužitelj je u materijalnoj i pravnoj nemogućnosti sklopiti nove ugovore ili zahtijevati izvršenje ugovora sklopljenih nakon 1. kolovoza 2014. s gospodarskim subjektima iz Unije koji se odnose na proizvode iz Priloga II. pobijanoj uredbi, ako su namijenjeni nekonvencionalnim projektima. On osim toga mora zatražiti i dobiti prethodnu dozvolu za ugovore zaštićene stečenim pravima i ugovorima o odobroj uporabi (članak 3. stavak 1. i stavak 5. drugi podstavak, članak 3.a stavak 2. i članak 4. stavak 3. pobijane uredbe).
- 90 Nadalje, kada je riječ o argumentu Vijeća prema kojem nacionalna tijela raspolažu marginom prosudbe, tako da se odredbe pobijane uredbe o ograničenju izvoza ne odnose izravno na tužitelja, valja reći da, iako je istina da odredbe uvode sustav prethodne dozvole na temelju kojeg ta tijela moraju provesti predviđene zabrane, ona u stvari u tom pogledu ne raspolažu nikakvom marginom prosudbe.
- 91 Tako članak 3. stavak 5. pobijane uredbe predviđa, primjerice, da nadležna tijela „ne izdaju” dozvolu ni za kakvu prodaju, opskrbu, prijenos ili izvoz proizvoda navedenih u Prilogu II. ako postoji osnovana sumnja da su prodaja, opskrba, prijenos ili izvoz proizvoda namijenjeni za neku od kategorija projekata istraživanja i proizvodnje iz stavka 3. istog članka. Jedina ocjena, potpuno činjenična i prethodna, koju mogu izvršiti nacionalna tijela sastoji se, dakle, od određivanja odnosi li se predmetna transakcija na proizvode namijenjene jednoj od kategorija nekonvencionalnih projekata iz stavka 3. Ona, međutim, ne mogu izdati nikakvu dozvolu ako imaju opravdanih razloga vjerovati da je to tako.
- 92 Isto vrijedi i za članak 4. stavke 3. i 4. pobijane uredbe, koji podvrgava pružanje određenih usluga tehničke pomoći ili brokerskih usluga, financiranja ili financijske pomoći u vezi s proizvodima iz Priloga II. prethodnoj dozvoli nadležnog tijela, s obzirom na to da je predviđeno da se članak 3. te uredbe, a osobito stavci 2. i 5., primjenjuje *mutatis mutandis* kada se zahtijevaju dozvole.
- 93 Članak 3.a pobijane uredbe također ne ostavlja nikakvu marginu prosudbe nacionalnim tijelima, s obzirom na to da predviđa da je zabranjeno pružati, izravno ili neizravno, povezane usluge potrebne za kategorije projekata traženja i proizvodnje u Rusiji, uključujući u njezinu isključivom gospodarskom pojasu i njezinu epikontinentalnom pojasu, predviđene u članku 3. stavku 3. pobijane uredbe. Vijeće je uostalom, kada je riječ o toj odredbi, priznalo da ona ne sadržava nikakvu provedbenu mjeru, što nužno podrazumijeva da ne postoji nikakva margina prosudbe za nacionalna tijela.
- 94 Dakle, valja zaključiti da se odredbe pobijane uredbe o ograničenju izvoza izravno odnose na tužitelja.

- 95 Kao odgovor na pitanje Općeg suda na raspravi, Vijeće i Komisija istaknuli su međutim, da pojam izravnog utjecaja u smislu članka 263. stavka četvrtog UFEU-a treba biti tumačen strože u području ZVSP-a nego u drugim područjima aktivnosti Unije, kao što je to pravo tržišnog natjecanja ili državne potpore.
- 96 Međutim, takvu argumentaciju nije moguće prihvatiti.
- 97 Naime, uvjeti dopuštenosti predviđeni u članku 263. stavku četvrtom UFEU-a isti su za tužbe koje podnose fizičke ili pravne osobe protiv akata Unije, neovisno o vrsti akta ili dotičnom području. Stoga, iako je istina da je prema sudskoj praksi uvjet prema kojem akt Unije mora izravno utjecati na fizičku ili pravnu osobu ispunjen samo ako pobijani akt proizvodi izravne učinke na pravni položaj te osobe, nije rijetkost da sudska praksa prihvati kao dopuštene tužbe za poništenje koje su podnijeli pojedinci protiv akata Unije čiji učinci na stranke nisu pravni učinci u strogom smislu riječi, već samo stvarni, zato što su, primjerice, oni u svojem svojstvu sudionika na tržištu u tržišnom natjecanju s drugim sudionicima na tržištu pod izravnim utjecajem. Stoga valja, kako bi se utvrdio izravan utjecaj na osobu, uzeti u obzir ne samo učinke akta Unije na njezin pravni položaj već i stvarne učinke na nju, pri čemu ti učinci trebaju biti značajniji od običnih neizravnih učinaka, što treba utvrditi u svakom pojedinom slučaju imajući na umu sadržaj odredbi pravnog akta Unije o kojem je riječ (vidjeti u tom smislu mišljenje nezavisne odvjetnice Kokott u predmetu Inuit Tapiriit Kanatami i dr./Parlament i Vijeće, C-583/11 P, EU:C:2013:21, t. 70. do 72. i navedenu sudsku praksu).
- 98 Kao drugo, treba ispitati predviđaju li odredbe pobijane uredbe o ograničenju izvoza provedbene mjere.
- 99 U tom pogledu valja podsjetiti na to da se, radi ocjene podrazumijeva li regulatorni akt provedbene mjere, potrebno usredotočiti na položaj osobe koja se poziva na pravo na pokretanje postupka na temelju članka 263. stavka četvrtog posljednjeg dijela rečenice UFEU-a. Stoga pitanje podrazumijeva li akt u pitanju provedbene mjere u odnosu na druge osobe nije relevantno (presuda od 19. prosinca 2013., Telefónica/Komisija, C-274/12 P, EU:C:2013:852, t. 30.).
- 100 No u ovom slučaju, kao što su to Vijeće i Komisija priznali na raspravi, nije očito da tužitelj može sam tražiti od nadležnih tijela da mu se izda dozvola i da može pred nacionalnim sudovima pobijati akt koji daje takvu dozvolu ili je odbija, osobito kada se radi o transakcijama koje se odnose na nekonvencionalne projekte, odnosno one koji se odnose na „prodaju, opskrbu, prijenos ili izvoz proizvoda navedenih u Prilogu II. ako postoji osnovana sumnja da su prodaja, opskrba, prijenos ili izvoz proizvoda namijenjeni za bilo koju od kategorija projekata istraživanja i proizvodnje iz stavka 3.” (članak 3. stavak 5. pobijane uredbe). Isto vrijedi i za povezane usluge iz članka 3.a pobijane uredbe.
- 101 Stoga, suprotno onomu što je Vijeće iznijelo na raspravi, ne može se smatrati da te odredbe sadržavaju provedbene mjere u odnosu na tužitelja samo zbog činjenice da bi on mogao eventualno od svojih suugovaratelja s poslovnim nastanom u Uniji tražiti da podnesu zahtjeve za dozvolu nadležnim nacionalnim tijelima, kako bi odluke tih tijela mogao osporavati pred nacionalnim sudovima.
- 102 Osim toga, kao što to ističe tužitelj u svojem odgovoru na pitanje Općeg suda, čak i da se pretpostavi da bi se eventualno mogla tražiti dozvola, takav zahtjev može dovesti samo do odbijanja ako se odnosi na jednu od transakcija koje se odnose na nekonvencionalne projekte navedene u članku 3. stavku 3. pobijane uredbe, na temelju članka 3. stavka 5., članka 3.a i članka 4. stavaka 3. i 4. te uredbe. No u takvom slučaju bilo bi neprirodno ili pretjerano tražiti od gospodarskog subjekta da zahtijeva provedbeni akt samo da bi ga mogao pobijati pred nacionalnim sudovima, kada je očito da će takav zahtjev rezultirati odbijanjem, zbog čega ne bi bio podnesen u normalnom tijeku stvari (vidjeti u tom smislu presudu od 14. siječnja 2016., Doux/Komisija, T-434/13, neobjavljenu, EU:T:2016:7, t. 59. do 64.).

- 103 Stoga valja zaključiti da odredbe pobijane uredbe o ograničenju izvoza ne sadržavaju provedbene mjere u smislu trećeg slučaja predviđenog člankom 263. stavkom četvrtim UFEU-a. Tužitelj je stoga trebao samo dokazati da se te odredbe na njega izravno odnose, što je u ovom slučaju i učinio. Stoga njegovu tužbu treba proglasiti dopuštenom, uključujući u odnosu na odredbe pobijane uredbe o ograničenju izvoza.
- 104 Zaključno, tužba je dopuštena u dijelu u kojem je podnesena protiv odredbi koje se odnose na pristup tržištu kapitala i protiv odredbi pobijane uredbe o ograničenju izvoza.

Meritum

- 105 U predmetu T-735/14 tužitelj iznosi tri tužbena razloga, koji se temelje, kao prvo, na povredi obveze obrazlaganja, kao drugo, na nedostatku prikladnog pravnog temelja i, kao treće, na povredi načela proporcionalnosti i temeljnih prava.
- 106 U predmetu T-799/14 tužitelj iznosi četiri tužbena razloga, koji se temelje, kao prvo, na povredi obveze obrazlaganja, kao drugo, na nedostatku prikladnog pravnog temelja u pogledu odredbi pobijane uredbe o ograničenju izvoza i odredbi o pristupu tržištu kapitala, kao treće, na povredi Sporazuma o partnerstvu i suradnji kojim se uspostavlja partnerstvo između Europskih zajednica i njihovih država članica, s jedne strane, i Ruske Federacije, s druge strane, potpisanog 24. lipnja 1994. i odobrenog u ime Europskih zajednica Odlukom Vijeća i Komisije 97/800/EZUČ, EZ, Euratom od 30. listopada 1997. (SL 1997., L 327, str. 1., u daljnjem tekstu: Sporazum o partnerstvu EU-Rusija) te, kao četvrto, na povredi načela proporcionalnosti i temeljnih prava.

Prvi tužbeni razlog iznesen u predmetima T-735/14 i T-799/14, koji se temelji na nedostatku obrazloženja

- 107 Prvim tužbenim razlogom u dvama spojenim predmetima tužitelj ističe povredu članka 296. UFEU-a jer pobijana odluka i pobijana uredba (u daljnjem tekstu: pobijani akti) nisu dovoljno obrazložene. Smatra da su sankcije nametnute tim aktima neuobičajene mjere koje stoga zahtijevaju iscrpno obrazloženje. No ti akti čak ni ne pokušavaju objasniti zbog čega su nekonvencionalni projekti predmet ciljanih mjera ograničavanja. Naime, ti su projekti većinom u razvojnom stadiju i tek bi za dvadeset godina doveli do oporezive dobiti za rusku vladu. Također se ne objašnjava zašto se kategorije opreme navedene u odredbama pobijane uredbe u vezi s ograničenjem izvoza treba smatrati „osjetljivom” robom i tehnologijom.
- 108 Kada je riječ o odredbama koje se odnose na pristup tržištu kapitala, tužitelj također smatra da obrazloženje pobijanih akata ne omogućava shvatiti kako će one omogućiti postizanje navedenog cilja tih akata, a to je staviti pritisak na rusku vladu. Osim toga, obrazloženje koje je iznijelo Vijeće u svojem odgovoru na tužbu nepravodobno je i u svakom slučaju ne omogućava opravdanje razloga nametanja navedenih ograničenja tužitelju.
- 109 Osim toga, tužitelj ističe da ne postoji nikakvo obrazloženje u pogledu potrebne veze između njega i ruske vlade ni u pogledu proporcionalnosti mjera ograničavanja ili njihova utjecaja na njegova temeljna prava, što osporavanje zakonitosti tih mjera čini još težim. Taj nedostatak obrazloženja u čistoj je suprotnosti s obrazloženjem pruženim pojedincima i subjektima pogođenima drugim mjerama ograničavanja, poput zamrzavanja financijskih sredstava. Priznati da Vijeće može donijeti bilo kakvu vrstu mjera ograničavanja a da ne pruži ikakvo racionalno obrazloženje bilo bi neprihvatljivo i u potpunosti bi kršilo vladavinu prava.
- 110 Vijeće, koje podržavaju Komisija i Ujedinjena Kraljevina, osporava te argumente.

- 111 Prema članku 296. stavku 2. UFEU-a, „[u] pravnim se aktima navode razlozi”. Osim toga, na temelju članka 41. stavka 2. točke (c) Povelje, kojoj članak 6. stavak 1. UEU-a priznaje istu pravnu snagu kao Ugovorima, pravo na dobru upravu osobito podrazumijeva „obvezu uprave da obrazloži svoje odluke”.
- 112 Prema ustaljenoj sudskoj praksi, obrazloženje koje zahtijevaju članak 296. UFEU-a i članak 41. stavak 2. točka (c) Povelje treba biti prilagođeno prirodi osporavanog akta i kontekstu u kojem je taj akt usvojen. Ono mora jasno i nedvosmisleno odražavati rezoniranje institucije koja je donijela akt kako bi se zainteresiranoj osobi omogućilo da se upozna s razlozima poduzimanja mjere, ali i kako bi se nadležnom sudu omogućilo provođenje nadzora. Zahtjev obrazlaganja mora se ocijeniti s obzirom na okolnosti slučaja (vidjeti presudu od 14. travnja 2016., Ben Ali/Vijeće, T-200/14, neobjavljenu, EU:T:2016:216, t. 94. i navedenu sudsku praksu; vidjeti također u tom smislu presudu od 25. siječnja 2017., Almaz-Antey Air and Space Defence/Vijeće, T-255/15, neobjavljenu, EU:T:2017:25, t. 56.).
- 113 Tako nije nužno da obrazloženje sadržava sve relevantne činjenične i pravne elemente, s obzirom na to da se njegova dostatnost mora procjenjivati ne samo u odnosu na njegov tekst već i u odnosu na njegov kontekst i skup pravnih pravila koja uređuju predmetnu materiju. Osobito, s jedne strane, akt kojim se nanosi šteta dovoljno je obrazložen kad je donesen u kontekstu koji je zainteresiranoj osobi poznat i omogućuje joj da razumije doseg mjere poduzete u vezi s njom. S druge strane, stupanj preciznosti obrazloženja akta mora biti proporcionalan materijalnim mogućnostima, tehničkim uvjetima i roku u kojem akt treba donijeti (vidjeti presudu od 14. travnja 2016., Ben Ali/Vijeće, T-200/14, neobjavljenu, EU:T:2016:216, t. 95. i navedenu sudsku praksu; vidjeti također u tom smislu presudu od 25. siječnja 2017., Almaz-Antey Air and Space Defence/Vijeće, T-255/15, neobjavljenu, EU:T:2017:25, t. 56.).
- 114 S obzirom na tu sudsku praksu, valja razlikovati odnosi li se obrazloženje pobijanih akata na odredbe općeg dosega ili odredbe koje se za tužitelja izjednačavaju s mjerama ograničavanja pojedinačnog dosega.
- 115 Naime, kada je riječ o odredbama općeg dosega poput onih u pobijanoj uredbi o ograničenjima izvoza, Vijeće osnovano tvrdi da se obrazloženje može ograničiti na to da navede, s jedne strane, cjelokupnu situaciju koja je dovela do njihova donošenja i, s druge strane, opće ciljeve koje žele postići (vidjeti u tom smislu presudu od 28. ožujka 2017., Rosneft, C-72/15, EU:C:2017:236, t. 120. i navedenu sudsku praksu).
- 116 S druge strane, kada je riječ o odredbama o pristupu tržištu kapitala, treba podsjetiti na to da su te odredbe u odnosu na tužitelja, u mjeri u kojoj se odnose na njega, mjere ograničavanja pojedinačnog dosega (vidjeti točke 56. i 81. *supra*).
- 117 Sudska praksa u tom je pogledu precizirala da obrazloženje akta Vijeća kojim se nameće mjera ograničavanja ne treba odrediti samo pravni temelj te mjere nego i posebne i konkretne razloge zbog kojih je Vijeće u izvršavanju svoje diskrecijske ovlasti smatralo da se takva mjera treba odnositi na dotičnu osobu (vidjeti presudu od 3. srpnja 2014., National Iranian Tanker Company/Vijeće, T-565/12, EU:T:2014:608, t. 38. i navedenu sudsku praksu; vidjeti također u tom smislu presudu od 25. siječnja 2017., Almaz-Antey Air and Space Defence/Vijeće, T-255/15, neobjavljenu, EU:T:2017:25, t. 55.).
- 118 U svjetlu tih razmatranja treba ispitati je li Vijeće ispunilo svoju obvezu dovoljnog obrazlaganja spornih odredbi u ovom slučaju.
- 119 Prvo, kada je riječ osobito o odredbama pobijane uredbe o ograničenjima izvoza, valja podsjetiti na to da su sve predmetne mjere dio konteksta međunarodne napetosti koja je prethodila donošenju pobijanih akata, navedenog u točkama 2. do 16. *supra*, koji je tužitelju poznat. Iz uvodnih izjava 1. do 8. pobijane odluke i uvodne izjave 2. pobijane uredbe proizlazi da je proglašeni cilj pobijanih akata povećati trošak djelovanja Ruske Federacije usmjerenog na podrivanje teritorijalne cjelovitosti,

suvereniteta i neovisnosti Ukrajine te promicati mirno rješenje krize. Uvodna izjava 12. pobijane odluke navodi nadalje da bi trebalo zabraniti prodaju, opskrbu, prijenos ili izvoz određene osjetljive robe i tehnologija ako su namijenjeni za istraživanje i proizvodnju nafte na velikim dubinama, za istraživanje i proizvodnju nafte u arktičkom području ili za projekte dobivanja nafte iz škriljevca. Pobijani akti tako navode cjelokupnu situaciju koja je dovela do njihova donošenja i opće ciljeve koji se njima žele postići (presuda od 28. ožujka 2017., Rosneft, C-72/15, EU:C:2017:236, t. 123.).

- 120 Drugo, kada je riječ o odredbama o pristupu tržištu kapitala, valja podsjetiti na to da se njima predviđaju mjere ograničavanja u odnosu na tužitelja, s obzirom na to da je njegovo ime bilo uvršteno u Prilog III. pobijanoj odluci i u Prilog VI. pobijanoj uredbi, u vezi sa zabranjenim djelovanjima navedenima u članku 1. stavku 2. točkama (b) do (d) pobijane odluke i u članku 5. stavku 2. točkama (b) do (d) pobijane uredbe.
- 121 Stoga treba odbaciti argumente Vijeća prema kojima kriteriji sudske prakse u pogledu obveze obrazlaganja akata kojima se nameću pojedinačne mjere ograničavanja u ovom slučaju nisu primjenjivi.
- 122 Međutim, treba smatrati da „posebni i konkretni” razlozi zbog kojih je Vijeće u izvršavanju svoje diskrecijske ovlasti smatralo da je tužitelj trebao biti predmet takvih mjera, u smislu prethodno navedene sudske prakse, u ovom slučaju odgovaraju kriterijima koji su određeni u odredbama o pristupu tržištu kapitala.
- 123 Naime, budući da je tužitelj jedan od predviđenih subjekata – odnosno subjekata „s poslovnim nastanom u Rusiji koji su pod javnom kontrolom ili kod kojih je udio javnog vlasništva viši [od] 50 % i koji imaju procijenjenu ukupnu imovinu od više od 1 bilijun ruskih rubalja, a najmanje 50 % njihovih procijenjenih prihoda potječe od prodaje ili prijevoza sirove nafte ili naftnih derivata od 12. rujna 2014.” – nije bilo potrebno dodatno obrazloženje u svrhu uvrštenja njegova imena u priloge pobijanim aktima.
- 124 U tom pogledu valja reći da činjenica da se primijenilo isto rezoniranje kako bi se donijele mjere ograničavanja koje se odnose na više osoba ne isključuje da navedena razmatranja dovode do dovoljno specifičnog obrazloženja za svaku od dotičnih osoba (vidjeti u tom smislu i po analogiji presudu od 27. veljače 2014., Ezz i dr./Vijeće, T-256/11, EU:T:2014:93, t. 115.).
- 125 Tužitelj ipak tvrdi da je Vijeće moralo iznijeti specifične razloge zbog kojih je obuhvaćen naftni sektor i po čemu usmjerenje na taj sektor omogućava promicanje cilja spornih mjera.
- 126 Ipak treba podsjetiti na to da se ne traži da obrazloženje specificira sve relevantne činjenične i pravne elemente (vidjeti točku 113. *supra*). Stoga Vijeće nije trebalo dodatno obrazložiti razloge koji su temelj njegove odluke da nametne mjere ograničavanja određenim sektorima gospodarstva i da zabrani izvoz određene robe i usluga koji se smatraju „osjetljivima”. Nadalje, pitanje jesu li takve mjere sukladne ciljevima ZVSP-a i jesu li prikladne i potrebne za postizanje tih ciljeva ulazi dalje dodatno u ispitivanje njihova merituma.
- 127 Osim toga, valja reći da je tužitelj, koji je važan gospodarski subjekt naftnog sektora u Rusiji i čiji su udjeli na datum donošenja Odluke 2014/512 bili u većinskom vlasništvu, pa i neizravno, Ruske Države, nije mogao razborito ne znati razloge zbog kojih je Vijeće donijelo ciljane mjere u odnosu na njega. U skladu s ciljem povećavanja troškova djelovanja Ruske Federacije u odnosu na Ukrajinu, članak 1. stavak 2. točka (b) Odluke 2014/512 određuje ograničenja protiv određenih subjekata iz naftnog sektora koji su pod kontrolom Ruske Države, osobito na temelju ukupne imovine koja je procijenjena na više od 1 bilijun rubalja. Budući da su politički kontekst na datum donošenja navedenih mjera i važnost koju ima naftni sektor za rusko gospodarstvo opće poznati, izbor Vijeća da donese mjere ograničavanja protiv sudionika te industrije može se lako shvatiti s obzirom na proglašeni cilj navedenih akata (presuda od 28. ožujka 2017., Rosneft, C-72/15, EU:C:2017:236, t. 124.).

128 Stoga treba zaključiti da je Vijeće dovoljno obrazložilo pobijane akte i odbiti prvi tužbeni razlog iznesen u predmetima T-735/14 i T-799/14 kao neosnovan.

Drugi tužbeni razlog iznesen u predmetima T-735/14 i T-799/14, koji se temelji na nedostatku prikladnog pravnog temelja

129 Tužitelj ističe da članak 215. UFEU-a, koji omogućava Vijeću da donese ekonomske sankcije protiv trećih zemalja, može samo iznimno poslužiti kako bi se usmjerilo na osobe i pojedine subjekte, pod uvjetom da postoji dovoljna veza, s jedne strane, između sankcioniranog subjekta i vlade treće dotične zemlje te, s druge strane, između ciljanog subjekta i cilja mjere. Ta načela također proizlaze iz smjernica Vijeća od 2. prosinca 2005. o provedbi i ocjeni mjera ograničavanja (sankcija) u okviru ZVSP-a Unije. No ti uvjeti u ovom slučaju nisu ispunjeni.

130 Naime, kao prvo, veze između tužitelja i ruske vlade nisu dovoljne jer on nije nikako emanacija Ruske Države i ne sudjeluje u izvršavanju javne vlasti niti pruža javnu uslugu pod nadzorom vlasti. Činjenica da je tužitelj društvo privatnog prava koje je dio grupe Gazprom, čijih 50,23 % dionica drži Ruska Država, u tom pogledu nije dovoljna. Nadalje, ne može se dopustiti presumpcija da postoje veze s ruskom vladom a da se dotičnom subjektu nije dopustilo izraziti svoje stajalište o tome.

131 Drugo, pobijani akti ni na koji način ne pokazuju potrebne veze između subjekata obuhvaćenih mjerama ograničavanja i ciljeva tih mjera. Bilo bi teško shvatiti kako bi odredbe pobijane uredbe o ograničenju izvoza koje se odnose na nekonvencionalne projekte ili odredbe o pristupu tržištu kapitala mogle doprinijeti ciljevima iz pobijanih akata. Vijeće ne može nametnuti takve mjere, koje nanose znatnu štetu dotičnim subjektima kao i njihovim trgovinskim partnerima u Uniji, na potpuno arbitraran način.

132 Vijeće, koje podržavaju Komisija i Ujedinjena Kraljevina, osporava te argumente.

133 Kao prvo, kada je riječ o tužiteljevu argumentu prema kojem u ovom slučaju ne postoji dovoljna veza s ruskom vladom, najprije valja reći da članak 215. UFEU-a propisuje, s jedne strane, da, kada se odlukom usvojenom u skladu s poglavljem 2. glave V. UFEU-a predviđa „prekid ili djelomično ili potpuno smanjenje gospodarskih i financijskih odnosa s jednom ili više trećih zemalja”, Vijeće usvaja potrebne mjere i, s druge strane, da, kada je to predviđeno odlukom donesenom u skladu s poglavljem 2. glave V. UFEU-a, Vijeće može usvojiti „mjere ograničavanja na temelju postupka iz stavka 1. protiv fizičkih ili pravnih osoba i skupina ili nedržavnih subjekata”. Članak 215. stavak 2. UFEU-a stoga predviđa mogućnost da se donesu mjere ograničavanja protiv nedržavnih subjekata, kako bi se provela odluka iz područja ZVSP-a donesena na temelju poglavlja 2. glave V. Ugovora o EU-u.

134 Kako je to ranije navedeno, odredbe o pristupu tržištu kapitala predstavljaju mjere ograničavanja u pogledu tužitelja (vidjeti točke 56. i 81. *supra*). Što se tiče tih mjera, tužitelj stoga ne može valjano istaknuti da se one nužno moraju nametnuti protiv tijela koja imaju dovoljnu vezu s ruskom vladom.

135 Dalje, kada je riječ o odredbama pobijane uredbe o ograničenjima uvoza, valja podsjetiti na to da cilj tih mjera nije sankcionirati određene subjekte zbog njihove povezanosti sa situacijom u Ukrajini, već nametnuti ekonomske sankcije Ruskoj Federaciji kako bi se povećao trošak njezina djelovanja kojim se želi ugroziti teritorijalna cjelovitost, suverenitet i neovisnost Ukrajine te promicati mirno rješavanje krize.

136 Budući da se te mjere posebno odnose na jedan gospodarski sektor, zbog njegove važnosti za rusko gospodarstvo ili njegove veze s djelovanjem Ruske Federacije kojim se želi destabilizirati Ukrajina, ne zahtijeva se da obuhvaćena poduzeća budu javna ruska poduzeća (vidjeti u tom smislu presudu od 25. siječnja 2017., *Almaz-Antey Air and Space Defence/Vijeće*, T-255/15, neobjavljenu, EU:T:2017:25, t. 135.).

- 137 U tom pogledu tužitelj se ne može uspješno pozvati na presudu od 13. ožujka 2012., *Tay Za/Vijeće* (C-376/10 P, EU:C:2012:138). Doduše, u toj presudi Sud je podsjetio da pojam „treća zemlja” u smislu članka 60. i 301. UEZ-a, koji u bitnome odgovaraju članku 215. stavku 1. UFEU-a, može uključivati vode takve zemlje te pojedince i subjekte koji su s tim vođama povezani ili su pod njihovim izravnim ili neizravnim nadzorom (vidjeti presudu od 13. ožujka 2012., *Tay Za/Vijeće*, C-376/10 P, EU:C:2012:138, t. 43. i navedenu sudsku praksu). Stoga je smatrao da je Opći sud počinio pogrešku koja se tiče prava kada je odlučio da se može presumirati da članovi obitelji direktora poduzeća imaju korist od funkcije koju oni obavljaju na način da također imaju korist od gospodarskih politika vlade i da prema tome postoji dovoljna veza između tužitelja i vojnog sustava Mjanmara (vidjeti u tom smislu presudu od 13. ožujka 2012. *Tay Za/Vijeće*, C-376/10 P, EU:C:2012:138, t. 71.).
- 138 Valja, međutim, podsjetiti na to da su se u predmetu koji je doveo do presude od 13. ožujka 2012., *Tay Za/Vijeće* (C-376/10 P, EU:C:2012:138) mjere ograničavanja koje je donijelo Vijeće temeljile na Zajedničkom stajalištu Vijeća 2006/318/ZVSP od 27. travnja 2006. o obnovi mjera ograničavanja protiv Burme/Mjanmara (SL 2006., L 116, str. 77.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 18., svezak 2., str. 107.). Te mjere, među ostalim, predviđaju zamrzavanje financijskih sredstava ili gospodarskih izvora članova vlade Mjanmara i svih fizičkih ili pravnih osoba koje su s njima povezane. Tužiteljevo ime, *Pye Phyto Tay Za*, bilo je uvršteno na popis osoba obuhvaćenih mjerama ograničavanja pod točkom J Priloga II. Zajedničkom stajalištu 2006/318, naslovljenom „Osobe koje imaju koristi od vladine gospodarske politike i druge osobe povezane s režimom”, popraćeno podatkom „*Sin Taya Zaa*” (presuda od 13. ožujka 2012., *Tay Za/Vijeće*, C-376/10 P, EU:C:2012:138, t. 4. do 11.). Stoga se u tom predmetu radilo o tome da se utvrdi jesu li Opći sud i Vijeće mogli pravilno zaključiti da se moglo smatrati da je *Tay Za*, kao član obitelji direktora poduzeća *Tay Za*, osobno imao korist od vladinih politika i je li se stoga moglo smatrati da je povezan s tim režimom sukladno temeljnim kriterijima utvrđenima u Zajedničkom stajalištu 2006/318. Sud, međutim, nije doveo u pitanje mogućnost donošenja ekonomskih sankcija protiv trećih država niti je tražio da subjekti obuhvaćeni takvim mjerama, a da nisu osobno ciljani, budu „emanacija države”, kako to ističe tužitelj.
- 139 Naprotiv, iz sudske prakse proizlazi da Vijeće raspolaže širokom marginom prosudbe kada utvrđuje cilj mjera ograničavanja, i to osobito kada takve mjere predviđaju, u skladu s člankom 215. stavkom 1. UFEU-a, prekid ili djelomično ili potpuno smanjenje gospodarskih i financijskih odnosa s jednom ili više trećih zemalja (presuda od 28. ožujka 2017., *Rosneft*, C-72/15, EU:C:2017:236, t. 132.). Svaka mjera tog tipa po definiciji sadržava učinke koji utječu na prava vlasništva i slobodno obavljanje profesionalne aktivnosti, nanoseći time štetu strankama koje nemaju nikakvu odgovornost za situaciju koja je dovela do njihova donošenja (vidjeti u tom smislu presudu od 30. srpnja 1996., *Bosphorus*, C-84/95, EU:C:1996:312, t. 22.).
- 140 U svakom slučaju, čak i da se pretpostavi da se zahtijeva veza između subjekata koji su navodno obuhvaćeni predmetnim mjerama ograničavanja i ruske vlade, dovoljno je utvrditi, s obzirom na to da je, čak i neizravno, udio vlasništva Ruske Države veći od 50 %, da se mora smatrati da je tužitelj društvo pod nadzorom Ruske Države. Činjenica da tužitelj nije emanacija države u smislu sudske prakse Europskog suda za ljudska prava (vidjeti u tom smislu presudu od 6. rujna 2013., *Bank Mellat Iran/Vijeće*, T-35/10 i T-7/11, EU:T:2013:397, t. 71. i navedenu sudsku praksu) nije relevantna u tom smislu jer se ne zahtijeva da tužitelj bude subjekt koji sudjeluje u izvršavanju javne vlasti ili koji upravlja javnom službom pod nadzorom vlasti kako bi na njega mogle utjecati gospodarske sankcije koje je donijelo Vijeće na temelju članka 215. stavka 1. UFEU-a.
- 141 Kao drugo, kada je riječ o navodnom nedostatku veze između usvojenih mjera u ovom slučaju i ciljeva pobijanih akata, treba podsjetiti na to da, prema ustaljenoj sudskoj praksi, Vijeće raspolaže širokom marginom prosudbe u pogledu elemenata koje treba uzeti u obzir radi donošenja mjera gospodarskih i financijskih sankcija na temelju članka 29. UFEU-a i članka 215. UFEU-a. Budući da sudac Unije ocjenu dokaza, činjenica i okolnosti koje opravdavaju donošenje takvih mjera koje je donijelo Vijeće ne može zamijeniti svojom ocjenom, nadzor koji provodi navedeni sudac mora se ograničiti na provjeru poštovanja pravila postupka i obrazlaganja, pravilnosti utvrđenog činjeničnog stanja kao i nepostojanja

očite pogreške u ocjeni činjenica i nepostojanja zlouporabe ovlasti. Taj ograničeni nadzor primjenjuje se osobito na ocjenu razmatranja o ispravnosti na kojima se zasnivaju takve mjere (vidjeti presudu od 25. siječnja 2017., *Almaz-Antey Air and Space Defence/Vijeće*, T-255/15, neobjavljenu, EU:T:2017:25, t. 95. i navedenu sudsku praksu).

- 142 U ovom slučaju iz uvodnih izjava 1. do 8. pobijane odluke i uvodne izjave 2. pobijane uredbe proizlazi da je proglašeni cilj tih akata povećati trošak djelovanja Ruske Federacije usmjerenog na podrivanje teritorijalne cjelovitosti, suvereniteta i neovisnosti Ukrajine te promicanje mirnog rješenja krize. Takav cilj poklapa se s ciljem očuvanja mira i međunarodne sigurnosti, u skladu s ciljevima vanjskog djelovanja Unije iz članka 21. UEU-a (presuda od 28. ožujka 2017., *Rosneft*, C-72/15, EU:C:2017:236, t. 115.).
- 143 No, kako je to Sud već iznio i protivno onomu što ističe tužitelj, postoji logična veza između činjenice da se ciljaju poduzeća ruskog naftnog sektora, osobito na temelju njihove ukupne imovine koja je procijenjena na više od 1 bilijun rubalja, s obzirom na važnost koju taj sektor ima za rusko gospodarstvo, i cilja mjera ograničavanja u ovom slučaju, a to je povećati trošak djelovanja Ruske Federacije usmjerenog na podrivanje teritorijalne cjelovitosti, suvereniteta i neovisnosti Ukrajine te promicanje mirnog rješenja krize (vidjeti u tom smislu presudu od 28. ožujka 2017., *Rosneft*, C-72/15, EU:C:2017:236, t. 147.).
- 144 Kao treće, kada je riječ o tužiteljevu argumentu prema kojem mjere koje proizlaze iz odredbi o ograničenju izvoza ciljaju samo nekonvencionalne projekte naftnog sektora, a ne naftni sektor općenito, koji nastavlja stjecati znatne prihode za rusko gospodarstvo, valja reći da Vijeće može, ako to ocijeni prikladnim, nametnuti ograničenja koja se odnose na poduzeća aktivna u specifičnim sektorima ruskog gospodarstva u kojima proizvodi, tehnologije ili usluge iz Unije imaju osobito važno značenje. Naime, odabir usmjeravanja na poduzetnike ili sektore koji ovise o najnaprednijim tehnologijama ili stručnom znanju koji su dostupni poglavito u Uniji odgovara cilju koji se sastoji od osiguranja učinkovitosti mjera ograničavanja o kojima je riječ u glavnom postupku i izbjegavanju toga da učinak tih mjera bude neutraliziran uvozom zamjenjivih proizvoda, tehnologija ili usluga porijeklom iz trećih zemalja u Rusiju (presuda od 28. ožujka 2017., *Rosneft*, C-72/15, EU:C:2017:236, t. 132.).
- 145 Okolnost da nekonvencionalni projekti pogođeni nekima od tih mjera ne stvaraju trenutačni prihod za Rusku Državu ne može dovesti u pitanje taj zaključak jer se Vijeće moglo razborito nadati da će ugrožavanje ulaganja i budućih prihoda subjekata aktivnih u naftnom sektoru koji su pogođeni tim mjerama doprinijeti stavljanju pritiska na rusku vladu i povećati trošak djelovanja Ruske Federacije usmjerenog na podrivanje teritorijalne cjelovitosti, suvereniteta i neovisnosti Ukrajine.
- 146 S obzirom na ta razmatranja, drugi tužbeni razlog iznesen u predmetima T-735/14 i T-799/14 valja odbiti kao neosnovan.

Treći tužbeni razlog iznesen u predmetu T-799/14, koji se temelji na povredi Sporazuma o partnerstvu EU-Rusija

- 147 Trećim tužbenim razlogom, iznesenim samo u predmetu T-799/14, tužitelj se poziva na povredu članka 52. stavaka 5. i 9., članka 98. stavka 1. i članka 36. Sporazuma o partnerstvu EU-Rusija. Te odredbe imaju izravan učinak jer sadržavaju dovoljno jasne i precizne obveze koje u svojoj provedbi ili učincima nisu podređene donošenju naknadnog akta.
- 148 Kao prvo, tužitelj smatra da odredbe koje se odnose na pristup tržištu kapitala krše članak 52. stavak 5. Sporazuma o partnerstvu EU-Rusija, koji propisuje da „stranke ne uvode nikakva nova ograničenja na kretanje kapitala i s njima povezana tekuća plaćanja između rezidenata [Unije] i Rusije niti čine postojeće dogovore restriktivnijima”. Kao drugo, navedene odredbe protivne su članku 52. stavku 9.

Sporazuma o partnerstvu EU-Rusija, koji navodi da si Unija i Rusija „dodjeljuju tretman najpovlaštenije nacije u pogledu slobode tekućih plaćanja i kretanja kapitala te u pogledu načina plaćanja”. Kao treće, odredba o neudovoljavanju zahtjevima protivna je članku 98. stavku 1. tog sporazuma, koji Uniji nalaže „osigurati da fizičke i pravne osobe [iz Rusije] imaju pristup nadležnim sudovima i administrativnim tijelima [Unije] radi zaštite svojih osobnih i imovinskih prava, uključujući prava intelektualnog, industrijskog i trgovačkog vlasništva, bez diskriminacije u odnosu na vlastite državljane”. Kao četvrto, ograničenja izvoza protivna su članku 36. Sporazuma o partnerstvu EU-Rusija, koji također predviđa klauzulu o najpovlaštenijoj naciji u pogledu uvjeta koji utječu na prekogranično pružanje usluga.

- 149 Vijeće, koje podržavaju Komisija i Ujedinjena Kraljevina, osporava te argumente.
- 150 Kada je riječ o Sporazumu o partnerstvu EU-Rusija, Sud je ocijenio da se odredba sporazuma zaključenog između Unije i trećih zemalja mora smatrati izravno primjenjivom kada s obzirom na svoj tekst, cilj i prirodu sporazuma sadržava jasnu i preciznu obvezu koja u izvršenju i učincima ne ovisi o usvajanju bilo kakvog naknadnog akta (presuda od 12. travnja 2005., Simutenkov, C-265/03, EU:C:2005:213, t. 21.).
- 151 U ovom slučaju, čak i da se pretpostavi da su odredbe na koje se poziva tužitelj izravno primjenjive i da predmetne mjere ograničavanja nisu sukladne nekima od tih odredbi, članak 99. Sporazuma o partnerstvu EU-Rusija u svakom slučaju dopušta njihovo donošenje. Naime, u skladu s člankom 99. stavkom 1. točkom (d) navedenog sporazuma, nijedna njegova odredba ne sprečava stranku da poduzme mjere koje smatra nužnima za zaštitu svojih ključnih sigurnosnih interesa, osobito u vrijeme rata ili ozbiljne međunarodne napetosti koja predstavlja ratnu prijetnju ili radi ispunjavanja obveza koje je preuzela radi očuvanja mira i međunarodne sigurnosti (vidjeti u tom smislu presudu od 28. ožujka 2017., Rosneft, C-72/15, EU:C:2017:236, t. 110. i 111.).
- 152 U ovom slučaju, kao što to proizlazi iz uvodne izjave 2. pobijane uredbe, mjerama ograničavanja iz pobijanih akata želi se promicati mirno rješenje krize u Ukrajini. Takav cilj poklapa se s ciljem očuvanja mira i međunarodne sigurnosti, u skladu s ciljevima vanjskog djelovanja Unije iz članka 21. UEU-a (presuda od 28. ožujka 2017., Rosneft, C-72/15, EU:C:2017:236, t. 115.).
- 153 U tim okolnostima i vodeći računa o širokoj diskrecijskoj ovlasti koju ima u tom području, Vijeće je moglo smatrati da je donošenje predmetnih mjera ograničavanja bilo potrebno za zaštitu ključnih sigurnosnih interesa Unije kao i za očuvanje mira i međunarodne sigurnosti u smislu članka 99. Sporazuma o partnerstvu EU-Rusija (presuda od 28. ožujka 2017., Rosneft, C-72/15, EU:C:2017:236, t. 116.).
- 154 Stoga valja odbiti treći tužbeni razlog iznesen u predmetu T-799/14.

Treći tužbeni razlog iznesen u predmetu T-735/14 i četvrti tužbeni razlog iznesen u predmetu T-799/14, koji se temelje na povredi načela proporcionalnosti i tužiteljevih temeljnih prava

- 155 Tužitelj se poziva, s jedne strane, na povredu slobode poduzetništva i prava vlasništva, zajamčenih člancima 16. i 17. Povelje, i, s druge strane, na povredu načela proporcionalnosti, kako je predviđeno člankom 52. stavkom 1. Povelje i kao općeg načela prava Unije. Na temelju tog načela, svaka mjera predviđena aktom Unije mora imati legitiman cilj, biti prikladna za postizanje tog cilja, biti nužna i ne nanositi prekomjerne poteškoće u odnosu na prednosti koje ta mjera donosi. U ovom slučaju sporne odredbe nameću sankcije koje se odnose upravo na tužiteljeve nekonvencionalne projekte, u kontekstu u kojem on nije bio ni optužen da je počinio povredu niti mu je omogućeno da iznese svoje stajalište, što bi zahtijevalo tim stroži nadzor s obzirom na temeljna prava i načelo proporcionalnosti.
- 156 Vijeće, koje podržavaju Komisija i Ujedinjena Kraljevina, osporava te argumente.

- 157 Prema tužiteljevim navodima, mjere koje proizlaze iz pobijanih akata predstavljaju neproporcionalnu povredu njegovih temeljnih prava, zaštićenih osobito člancima 16. i 17. Povelje, s obzirom na to da ga one sprečavaju da slobodno obavlja svoju gospodarsku djelatnost a da pritom to ograničenje njegovih prava nije nužno ili prikladno za postizanje ciljeva Vijeća.
- 158 Kao prvo, treba podsjetiti na to da se na temelju članka 16. Povelje „[s]loboda poduzetništva priznaje [...] u skladu s pravom Unije te nacionalnim zakonodavstvima i praksom”.
- 159 Drugo, članak 17. stavak 1. Povelje propisuje sljedeće:
„Svatko ima pravo na vlasništvo nad svojom na zakonit način stečenom imovinom, koristiti je, njome raspolagati i ostaviti je u nasljedstvo. Vlasništvo nikome ne može biti oduzeto, osim u javnom interesu u slučajevima i pod uvjetima koje propisuje zakon, ako se pravodobno isplati pravična naknada za gubitak vlasništva. Uživavanje prava vlasništva može biti uređeno zakonom u mjeri u kojoj je to potrebno radi općeg interesa.”
- 160 Istina je da mjere ograničavanja poput onih u ovom predmetu neosporno ograničavaju prava koja tužitelj uživa na temelju članaka 16. i 17. Povelje (vidjeti u tom smislu i po analogiji presudu od 22. rujna 2016., NIOC i dr./Vijeće, C-595/15 P, neobjavljenu, EU:C:2016:721, t. 50. i navedenu sudsku praksu).
- 161 Međutim, temeljna prava na koja se poziva tužitelj nisu apsolutne povlastice i stoga mogu biti predmet ograničenja pod uvjetima navedenima u članku 52. stavku 1. Povelje (vidjeti u tom smislu presude od 28. studenoga 2013., Vijeće/Manufacturing Support & Procurement Kala Naft, C-348/12 P, EU:C:2013:776, t. 121. i od 27. veljače 2014., Ezz i dr./Vijeće, T-256/11, EU:T:2014:93, t. 195. i navedenu sudsku praksu).
- 162 U tom pogledu valja podsjetiti na to da, sukladno članku 52. stavku 1. Povelje, s jedne strane, „[s]vako ograničenje pri ostvarivanju prava i sloboda priznatih ovom Poveljom [...] mora biti predviđeno zakonom i mora poštovati bit tih prava i sloboda” i, s druge strane, „[p]odložno načelu proporcionalnosti, ograničenja su moguća samo ako su potrebna i ako zaista odgovaraju ciljevima od općeg interesa koje priznaje Unija ili potrebi zaštite prava i sloboda drugih osoba”.
- 163 Dakle, da bi bilo u skladu s pravom Unije, predmetno ograničenje korištenja temeljnim pravima mora ispunjavati trostruki uvjet. Kao prvo, ograničenje mora biti predviđeno zakonom. Drugim riječima, mjera o kojoj se radi mora imati pravnu osnovu. Kao drugo, ograničenje se mora odnositi na cilj od općeg interesa koji Unija priznaje kao takav. Kao treće, ograničenje ne smije biti pretjerano. S jedne strane, mora biti nužno i proporcionalno cilju koji se nastoji postići. S druge strane, „bit” odnosno osnova prava ili slobode koja je u pitanju ne smije biti povrijeđena (vidjeti presudu od 30. studenoga 2016., Rotenberg/Vijeće, T-720/14, EU:T:2016:689, t. 170. do 173. i navedenu sudsku praksu).
- 164 Valja naglasiti da su u konkretnom slučaju ta tri uvjeta ispunjena.
- 165 Kao prvo, predmetne mjere ograničavanja su „predviđene zakonom” jer su predviđene aktima koji su, među ostalim, općeg dosega, imaju jasan pravni temelj u pravu Unije te su dovoljno obrazložene (vidjeti točke 111. do 128. *supra*).
- 166 Kao drugo, iz uvodnih izjava 1. do 8. pobijane odluke i uvodne izjave 2. pobijane uredbe proizlazi da je proglašeni cilj tih akata povećati trošak djelovanja Ruske Federacije usmjerenih na podriivanje teritorijalne cjelovitosti, suvereniteta i neovisnosti Ukrajine te promicati mirno rješenje krize. Takav cilj poklapa se s ciljem očuvanja mira i međunarodne sigurnosti, u skladu s ciljevima vanjskog djelovanja Unije iz članka 21. UEU-a (presuda od 28. ožujka 2017., Rosneft, C-72/15, EU:C:2017:236, t. 115.).

- 167 Kao treće, u odnosu na načelo proporcionalnosti, valja podsjetiti da ono, kao opće načelo prava Unije, zahtijeva da akti institucija Unije ne prelaze granicu onoga što je prikladno i nužno za ostvarivanje ciljeva odnosnog propisa. Stoga, ako je moguće birati između više prikladnih mjera, mora se odabrati ona koja je najmanje ograničavajuća i čiji nedostaci ne smiju biti nerazmjerni ciljevima koje se želi ostvariti (vidjeti presudu od 30. studenoga 2016., Rotenberg/Vijeće, T-720/14, EU:T:2016:689, t. 178. i navedenu sudsku praksu).
- 168 U sudskoj je praksi u tom smislu pojašnjeno da je, u pogledu sudskog nadzora poštovanja načela proporcionalnosti, zakonodavcu Unije potrebno priznati široku diskrecijsku ovlast u područjima koja uključuju njegovo sudjelovanje u odlukama političke, gospodarske i socijalne naravi i u kojima on treba izvršiti složene ocjene. Stoga na zakonitost takve mjere može utjecati samo očita neprikladnost mjere donesene u tim područjima u odnosu na cilj koji nadležna institucija nastoji postići (vidjeti presudu od 28. ožujka 2017., Rosneft, C-72/15, EU:C:2017:236, t. 146. i navedenu sudsku praksu).
- 169 U tom pogledu valja utvrditi da postoji razuman odnos između sadržaja pobijanih akata i cilja koji se njima želi postići. Naime, budući da je taj cilj, među ostalim, povećavanje troškova djelovanja Ruske Federacije usmjerenih na podrivanje teritorijalne cjelovitosti, suvereniteta i neovisnosti Ukrajine, pristup koji cilja na važnog subjekta naftnog sektora, čiji je k tome većinski vlasnik Ruska Država, dosljedno odgovara navedenom cilju i u svakom se slučaju ne može smatrati očito neprikladnim u odnosu na cilj koji se želi postići (presuda od 28. ožujka 2017., Rosneft, C-72/15, EU:C:2017:236, t. 147.).
- 170 Osim toga, istina je da mjere ograničavanja po definiciji proizvode učinke koji utječu na pravo vlasništva i slobodu obavljanja poslovnih djelatnosti, čime se uzrokuje šteta strankama koje nikako nisu odgovorne za situaciju zbog koje su donesene sankcije. *A fortiori*, takav je učinak ciljanih mjera ograničavanja na subjekte na koje se odnose (vidjeti presudu od 28. ožujka 2017., Rosneft, C-72/15, EU:C:2017:236, t. 149. i navedenu sudsku praksu).
- 171 Međutim treba reći da važnost ciljeva pobijanih akata, odnosno zaštita teritorijalne cjelovitosti, suvereniteta i neovisnosti Ukrajine te promicanje mirnog rješenja krize u toj zemlji, koji su dio šireg cilja očuvanja mira i međunarodne sigurnosti, sukladno ciljevima vanjskog djelovanja Unije iz članka 21. UEU-a, može opravdati negativne posljedice, čak i znatne, za određene gospodarske subjekte koji uopće nisu odgovorni za situaciju koja je dovela do usvajanja sankcija (vidjeti u tom smislu presudu od 28. ožujka 2017., Rosneft, C-72/15, EU:C:2017:236, t. 149. i 150. i navedenu sudsku praksu).
- 172 U tim okolnostima i osobito s obzirom na sve strože mjere ograničavanja koje je Vijeće donijelo kao odgovor na krizu u Ukrajini, zadiranje u slobodu poduzetništva i pravo vlasništva ne može se smatrati neproporcionalnim (vidjeti u tom smislu presudu od 28. ožujka 2017., Rosneft, C-72/15, EU:C:2017:236, t. 150.).
- 173 Ako su, kao što to tvrdi tužitelj, neki njegovi partneri i suugovaratelji možda i bili primorani prekinuti svoje poslovne veze s njim, a nekonvencionalni projekti u naftnom sektoru morali biti odgođeni, pa su te mjere mogle imati negativan utjecaj na pravo vlasništva dioničara tužitelja i njegova matičnog društva, radi se upravo o ciljevima mjera uvedenih pobijanim aktima, tako da se svako zadiranje u njegovo pravo vlasništva i pravo obavljanja gospodarske djelatnosti ne može u tom smislu proglasiti neproporcionalnim.
- 174 Stoga valja odbiti treći tužbeni razlog iznesen u predmetu T-735/14, kao i četvrti tužbeni razlog iznesen u predmetu T-799/14, te odbiti tužbu u cijelosti.

Troškovi

- 175 Sukladno članku 134. stavku 1. Poslovnika, stranka koja ne uspije u postupku dužna je, na zahtjev protivne stranke, snositi troškove. Budući da tužitelj nije uspio u postupku, valja mu naložiti snošenje, osim vlastitih troškova, i troškova Vijeća, sukladno njegovu zahtjevu.
- 176 Osim toga, na temelju članka 138. stavka 1. Poslovnika, države članice i institucije koje su intervenirale u postupak snose vlastite troškove. Komisija i Ujedinjena Kraljevina stoga će snositi svaka svoje troškove.

Slijedom navedenog,

OPĆI SUD (šesto vijeće)

proglašava i presuđuje:

- 1. Predmeti T-735/14 i T-799/14 spajaju se u svrhu donošenja ove presude.**
- 2. Tužba se odbija.**
- 3. Gazprom Neft PAO snosit će, osim vlastitih, i troškove Vijeća Europske unije.**
- 4. Europska komisija i Ujedinjena Kraljevina Velike Britanije i Sjeverne Irske snosit će svaka svoje troškove.**

Berardis

Spielmann

Csehi

Objavljeno na javnoj raspravi u Luxembourggu 13. rujna 2018.

Potpisi